

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Aštuntieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical Adelaide, 1955 m. rugsėjo/Sep. 19 d. Kaina/Price 1/9

Nr. 19(182)

LIETUVIŠKOS SPAUDOS REIKALU

Kiekvienam, kuris seka mūsų spaudą, turėjo kristi į akį, kad pastaruoju metu prieš Lietuvos laisvinimui vadovaujančias institucijas, o ypač prieš jų vadovybę esančius atsakingus asmenis, pradėta vesti kampanija tokiomis formomis, kurios negali nekelti kiekvienam tautiečiui rimto susirūpinimo.

Kiekvienam lietuviui turi būti nepaprastai skaudu skaityti, kai lietuviško laikraščio puslapiuose taip nederamai apie Lietuvai reprezentuojančius asmenis rašoma.

Noromis nenoromis susidaro įspūdis, kad mūsų tarpe ima reikštis kažkieno juoda ranka. Mūsų krašto pavergėjai — bolševikai — sunkiai rastų geresnį talkininką Lietuvą ir tremtyje esančius lietuvius suniekinti, negu šią akciją varančioji spauda. Niekam nepaslaptis, kad plačiu mastu suplanuota Sovietų akcija "Snieg", Sovietų ambasadoriaus Paniuškinio vadovaujama, siekia iš pat pagrindų griauti mūsų tarpe sugyvenimą, pasitikėjimą mumis ir visą mūsų darbą. Žinoma taip pat, kad ir šiaip svetimieji mūsų spaudą seka ir daro išvadą apie mūsų tarpusavį sugyvenimą ir mūsų visuomeninį subrendimą.

Geram Lietuvos vardui apsaugoti svetimųjų aktyse ir užkirsti kelią šmeižto ir melagingomis žiniomis dergti atsakingose vietose stovinčius asmenis, šiuo kreipiamės į visą lietuvių visuomenę ir į visą lietuvišką spaudą, raginant paskelbti kovą su šiomis neigiamybėmis ir imtis savisaugos priemonių.

Kviečiame kiekvieną, kuris mano, kad tas ar kitas atsakingas pareigas einęs asmuo yra padaręs veiksmus, nesuderinamus su žmogaus garbe, galinčius pakenkti lietuvių orumui ar mūsų laisvinimo reikalui, kreiptis į VLIKą. Jei atsirastų reikalas, VT yra pasiryžusi tokio pobūdžio pranešimams tirti sudaryti specialią komisiją, kuri būtų ištyrusi pateiktą VLIKui sankcijų siūlymus arba perduotų atskiras bylas bendruomenių garbės teismams.

Šiuo keliu norima sudaryti sąlygas radikaliai pašalinti pasitaikančias negeroves ir kartu apsaugoti visuomenės opiniją nuo piktos valios nuodotojų ir atskirų asmenų šmeižikų.

VT laiko savo pareiga įspėti visuomenę, kad tariamai ar tikrai iš Vokietijos perduodamos, dažniausiai įvilktos į feljtoninę ar laišku formą, žinios apie VLIKą ir atskirus laisvinimo organų pareigūnus yra šmeižiančio pobūdžio. Jos, atrodo, yra padiktuotos keršto. Jomis įvykdomi grąsinimai, kad nebuvo tylėta ir buvo iškelti kai kieno netinkami veiksmai.

Rašantieji neturėtų reikalo slėptis po slapyvardėmis, jei jiems rūpėtų teisybė ir negerovių šalinimas. Jie turi galimybę ateiti į VLIKą ir dėti ant stalo tai, kas, jų nuomone, yra šalinatina. Kad ir labai patriotine dvasia dangstoma elgsena, kaip ji dabar pasireiškia, negali būti pavadinta kitaip, kaip lietuvių reikalams kenksmingu šmeižtu, su kuriuo ir kviečiami į kovą visi geros valios lietuviai. (VT)

Milijonas imigrantų Australijoje

Nuo praėjusio pasaulinio karo į Australiją jau atvyko vienas milijonas emigrantų iš Europos kraštų. Milijoninis imigrantas yra anglė p-lė Barbara Wood, kuri laivu Ormsay atvyksta į Melbourną lapkričio 8 dieną.

Tuo būdu imigrantai sudaro apie 12% visų Australijos gyventojų. Be abejonės, tai smarkiai atsiliepia visam Australijos gyvenimo progresui, nes europiečiai atnešė daug naujų idėjų ir daug ką jau pakeitė arba keičia ekonominiame bei kultūriniame gyvenime.

115 metų lietuvis Brazilijoje

LIETUVIAI TARPTAUTINIAME EUCHARISTINIAME KONGRESE RIO DE JANEIRE

Liepos 17—24 d. d. Brazilijos sostinėje, Rio de Janeiro, įvyko 36-tasis Tarptautinis Eucharistinis Kongresas, kuriame dalyvavo ir lietuviai. Rio de Janeiro lietuvių prarastos religinės bei tautinės propagandos dėka, liūdnujų Birželio įvykių sukakties progą, Lietuvos vardas Brazilijoje plačiai nuskambėjo. Išdalinti tikintiesiems Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslėliai su maldele už Lietuvą ir įtakingų brazilų prarastą už Lietuvą propagandą per radiją, nuteikė brazilus lietuvių atžvilgiu palankiai. Tai galima buvo pastebėti lietuviams žygiuojant su vėliavomis gatvėmis procesijų metu ir Kongreso aikštėje. Publika entuziastiškai šaukė: "Viva Lituania". O taip pat tai pajutome, kai mums buvo rezervuotos aikštėje pirmosios vietos ir kai mūsų vyskupas Vincentas Brizgys vadovavo Kryžiaus Keliams, kuriuose dalyvavo 16 tautų iš anapus Geležinės Uždangos.

Be to, tarp visų iš anapus Geležinės Uždangos kilusių tautų, tik viena Lietuva tepasirodė su Lietuvos Religinio Meno Paroda, suruošta sutelkinėmis Sao Paulo ir Rio de Janeiro miestų lietuvių jėgomis, kurią skoningai sutvarkė Lietuvos Pasiuntinybės Brazilijai sekretorius Petras Babickas. Jon atsilankė apie 70.000 maldininkų, kurių tarpe kardinolas Samuel Stritch iš Čikagos, o parodą atidarė bei pašventino vysk. Vincentas Brizgys. Atsilankė jn "Baltąja lietuvių veikėjų iš kitų kraštų, būtent: prelatai J. Balkūnas ir Ig. Albavičius iš Čikagos, prel. L. Tulaba iš Romos, adv. St. Pieža, dr. kun. A. Juška, kun. B. Sugintas ir kun. Butkus iš Čikagos, kun. Kardauskas iš Čilės, kun. A. Perkumas iš Venecuelos ir kiti. Bešališki užsieniečiai tvirtina, kad tai buvo įdomiausia ir originaliausia paroda. Brazilų spauda gražiai apie ją atsiliepė. Pav., "Tribuna da Imprensa" 23-24. VII. numeryje įdėjo dail. VI. Stančikaitės paveikslą, vaizduojančio dievdarbį Adomą Trumpį su jo kūriniais, nuotrauką ir str.

Adelaidės Lietuvių Teatro MYLETOJŲ GRUPĖ

Š. m. rugsėjo 30 d. 8 v. vak. AUSTRALIJA Hall salėje, Angas Street, vaidina Kazio Binkio 5 veiks. pjesę

ATŽALYNAS

Rež. Dail. Paulius Rūtenis Stasys Neliubšys

Dalyvauja: I. Gudaitytė, B. Jonavičienė, D. Markalienė, V. Marcinkonytė, I. Ridlinskaitė, D. Užabalytė, H. Butvila, B. Česna, P. Daugėla, L. Gerulaitis, K. Gurskis, V. Janulis, A. Janušaitis, R. Janušaitis, S. Janušaitis, R. Kelertas, A. Lapšys, A. Lenigas, J. Neverauskas, V. Opulskis, R. Rudzenskas, P. Rūtenis, J. Sadauskas ir V. Vosylus.

Bilietai po 7/0, 6/0 ir 5/0 šilingus bus parduodami sekmadieniais bažnyčios salėje ir prie įėjimo.

Imigracija į Kanadą ir Ameriką

Visus reikalingus oficialius dokumentus (vizas, afidevitus, darbo-buto garantijas, etc.) parūpina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdžybos Pirmininkas, advokatas ir notaras

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.
Istaigos adresas:
Suite 14, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

"Exposicção de Arte Sacra Lituana", kuriame rašoma: "Lietuva, Pabaltės kraštas, dabar Rusijos okupuotas, yra vienas iš seniausių kultūrinių bei meniškų tradicijų kraštų Europoje. Ši paroda, Rio de Janeiro lietuvių Komiteto organizuota, parodo mažą dalelę to, ką lietuviai menininkai, nuolatės kovodami prieš istorines ir politines sąlygas, yra amžių bėgyje nuveikę. Knygos, išleistos tremtyje, beveik visuose pasaulio kraštuose, šventi paveikslai, tapybos darbai, kilimai, viskas yra surinkta šiame gražiame ir nuoširdžiam pasirodyme, liūdijančiame apie tautą, kurios krikščioniška siela pajėgia nugalėti visus kliūtis. Be šių nepaprastos svarbos davinų Lietuvos Religinio Meno Paroda pristato fenomeną, kuriam nėra lygaus. Tai lietuvių (Pabaiga 5 psl.)

Dr. Adenaueris Maskvoje

Rugsėjo 9 dieną Maskvoje prasidėjo pasitarimai tarp Vakarų Vokietijos kanclerio Dr. Adenauerio ir Sovietų Rusijos min. pirm. Bulganino, dalyvaujant iš abiejų pusių ekspertams bei patarėjams.

Dr. Adenaueris pirmiausia stato Vokietijos suvienijimo ir dar esančių Sov. Rusijoje karo belaisvių grąžinimo klausimus. Tačiau jis pabrėžė, kad jeigu šiuos klausimus ir nepavyktų išspręsti, tai vistiek bus svarstomi ir kiti klausimai, kaip diplomatinis, prekybinis bei kultūrinis santykių tarp abiejų kraštų užmezgimas.

Niekas netiki, kad Dr. Adenaueriui pavyktų išsiderėti, jog Vokietija turėtų būti suvienyta laisvų rinkimų būdu. Jau pirmą pasitarimų dieną Dr. Adenaueriui iškelus belaisvių grąžinimo klausimą rusai iš viso nenorėjo net svarstyti. Bulganino pareiškimu, Rusijoje dar esama 9626 karo belaisvių, kurie teismų nuteisti už kriminalinius nusikaltimus ir negali būti paleisti.

Ta proga buvo pasikeista gana aštriais žodžiais.

Konferencija tęsiama toliau.

Prezidentas nežinojo, ką daręs?

Buvęs JAV-bių ambasadorius Kinijoje Mr. Patrick Hurley pareiškė, kad buv. prez. Rooseveltas visai neatsimines, kad jis pasirašęs Jaltos sutartį. Tai paaiškėjo, kai Mr. Hurley kalbėjosi su prezidentu po kelių dienų sutartį pasirašius.

Mr. Hurley teisinio prez. Rooseveltą nuo primetamo jam kaltinimo, kad jis pasirašęs tokią nedėkingą sutartį. Esą, "mirtis jau buvo uždėjusi ant prezidento savo ranką, kai jis vyko į Jaltą".

Kai Mr. Hurley nuskubėjo iš Kinijos pas prez. Rooseveltą, paaiškėjo, kad prezidentas visai nežinojęs, jog jis pasirašęs kokias nors sutartis. Mr. Hurley toliau pareiškė, kad "mūsų pusėje buvo diplomatų, kurie slapta pardavė Jaltoje visus tuos principus, dėl kurių JAV-bės kovojo".

Galia, kad į tokias konferencijas vyksta žmonės, kurių anot patarlės, vieną koją jau esanti karste.

Teisingas Mr. Trumano įspėjimas

Buvęs JAV-bių prez. Mr. H. Truman vienoje savo kalboje įspėjo, kad JAV-bės turi būti parengties stovyje ir vertinti dabartinę Sovietų Sąjungos "taikos ofensyvą" labai skeptiškai.

Jis pabrėžė, jog nenorįs sudaryti įspūdžio, kad JAV-bės nenorinčios taikos, tačiau JAV-bės neturinčios nueiti slidžiu keliu, kuris veda į sunaikinimą.

"Tarptautinė padėtis negalinti pasikeisti per vieną trunkantį iš juodos į baltą", baigė Mr. Truman.

Trumpai

* Rusai paleido 27 europiečius, jų tarpe kelis amerikiečius, iš vergų stovyklų Rusijoje. Tarp paleistųjų esama prancūzų, belgų, švedų ir olandų.

* Tarp raud. Kinijos ir Amerikos pasiektas susitarimas, kad Kinija paleisianti 10 Amerikos piliečių, o kiniečiai galės važiuoti iš JAV-bių kada tik jie panorės.

* Anglijos užs. reik. ministerijos atstovas paneigė Amerikos spaudoje tilpusius pranešimus, esą tarp Anglijos ir Norvegijos eina pasitarimai, kad Norvegija būtų priimta į Britų Commonwealthą.

* Keleivinis lėktuvas, pakilęs iš Darwin, aerodromo, pateko į vanagų pulką ir, sustojus motorams veikti, nukrito. Laimingu atsitikimu niekas neužmušta, tik pilotas kiek sužeistas.

* Malajų vyriausybės lėktuvai išbarstė milijonus atsišaukimų džiunglėse, kuriais raginami partizanai padėti ginklus, nes vyriausybė priėmė įstatymą, pagal kurį visi sukilėliai amnestuojami.

* D. Britanijos min. pirm. Sir. A. Edenai tik dabar buvo parodyti didelėje paslaptėje laikomi atominių ginklų gamybos įrenginiai. Tas paslaptis žino tik labai mažas asmenų skaičius.

* Pietų Kalifornijoje nuo didelių kaitrų mirė per 100 žmonių.

* JAV-bių bombonešis B29 nukrito į jūrą ir visi 13 įgulos narių žuvo.

* Konferencija Londone tarp Anglijos, Graikijos ir Turkijos, kurioje buvo svarstoma Kipro salos ateities priklausomybė, nutrūko be rezultatų. Į salą reikiama pretenzijas Graikija (graikų gyventojų dauguma saloje), Turkija ir Anglija nenori visai jos paleisti iš savo rankų kaip strateginę bazę rytinėje Viduržemio jūros dalyje.

* Australijos valstybių vyriausybės numato išleisti 30 mil. svarų naujų bepročių ligoninių statybai bei esamųjų praplėtimui.

* Viktorijos vyriausybė įnešė į parlamentą įstatymo projektą, pagal kurį automobilių vagys bus baudžiami iki 10 metų sunk. darbų kalėjimo. Už pirmą kartą bus baudžiama iki 1 metų arba 100 svarų arba abiem baudom kartu.

* Egipto ir Izraelio pasienyje, Gaza srityje įvyko sargybų susišaudymas. Sužeista 21 kareivis.

* Skelbiama, kad Lenkija sumažina savo kariuomenę 47.000, o Albanija 20.000 karių. Kiek ton vieton mobilizuota naujų neskelbiama.

* Anglijos laivininkystės atstovas pareiškė, kad per 10 metų keleiviniai laivai bus varomi atominių motorų. Esą, jau ir dabar būtų galima atominius variklius įtaisyti, bet kol kas jie dar perbrangūs ir nesaugūs. Per 10 metų jie būsią labai išbulintai.

* Iš Bankstowno (Sydney) aerodromo pakilo pats dvivietis lėktuvas ir niekeno nevaivuojamas pradėjo skraidyti. Paskelbtas aliarmas, nes bijota, kad lėktuvas gali nukristi į žmonių susibūrimą. Pagaliau pakilo kitas lėktuvas, kuris pavijo "vaiduoklį" ir kai šis užskrido ant jūros, jį nušovė.

Nesudėvimi drabužiai

Frankfurte, V. Vokietijoje, parodoje išstatytas kostiumas, pasiūtas iš naujai išrastos medžiagos vadinamos dralon. Šios medžiagos kostiumą galima plauti, nereikia prosyti, šiltas žiemai ir, svarbiausia, nesudėvimas. Kaina tik 6 svarai. Tai idealas viengungiams...

With meat or fish
... or any dish

Orlando

PRIZEWINNING
BAROSSA RIESLING

Plati VLIKo veikla

VYKDOMOSIOS TARYBOS PIRMININKO IR LIETUVYBĖS IŠLAIKYMO TARNYBOS PRANEŠIMAS

Bendrosios politinės padėties apžvalga

Gyvename įvairių krizių laikotarpiu. Tokių krizių netrūksta ir mūsų politinėje emigracijoje. Man atrodo, kad tai liečia netikėtai mūsų laisvinimo organus, bet tų sunkumų priežastis yra daug gilesnė. Šiais ir ateinančiais metais turbūt didžiausia dalis mūsų, lygiai kaip ir kitų pavergtųjų tautų, emigracijos taps svetimų valstybių piliečiais; jie įgys naują tėvynę ir gyvens naujų interesų sūkurėje. Tai negalės neatsiliepti į mūsų emigracijos politinį ir patriotinį lietuvišką svorį. Tai atsilies ir į mūsų laisvinimo darbą bei į dirbančias institucijas. Vien tik VLIKo eventualus kelimas į JAV-bes čia nėra joks išganymas ir visų susidariusių problemų neišsprendis. Mūsų vyriausieji laisvinimo organai turi būti sudaryti iš Lietuvos piliečių. Antra vertus, kitų valstybių piliečiams ne visuomet bus leidžiama atstovauti Lietuvos interesus politinėje plotmėje.

Bendroji pasaulio politinė padėtis mūsų kraštui nežada greito išsilaisvinimo. Todėl, gyvendami tremtyje jau antrą dešimtmetį, mes turime kruopščiai išanalizuoti esamą pasaulio situaciją, blaiviai įvertinti mūsų jėgas ir nustatyti ateities darbui metodus ir gaires. Noriu tikėti, kad numatoma VLIKo sesija JAV-bėse, kurioje dalyvaus didesnis žmonių skaičius, tuos visus mūsų tautai ir valstybei statomus gyvybinius klausimus palies ir savo spėndimus padarys. Vienas klausimas jau šiandien yra visai aiškus ir jokių diskusijų nereikalingas. Tai yra visų mūsų veiksmų ir organizacijų vienybės klausimas. Šimtus kartų kartojame, kad šiais lemtingais mūsų tautai laikais yra reikalinga visų mūsų tvirta vienybė ir susiklausymas. Rodos, visi tai pripažįstame, o tos vienybės kaip nėra, taip nėra. Pavartykime šiai kuriuos mūsų spaudos leidinius: su kokia neapykanta lietuvis puola lietuvi, rodo, jam jis jau blogesnis ir piktesnis už bolševiką. Ir tai daroma dažnai be jokio pagrindo arba kuriais nors asmeniniais egoistiniais ar sroviniais sumetimais. Prieš VLIKą nukreipti puolimai yra pasiekę rekordą. Tiesiog su kažkokiu savistiniu iniršimu kai kurie mūsų spaudos leidiniai puola VLIKo žmones. Ir už ką? Juk tie žmonės, dirbdami jiems pavestą darbą, neša didelę atsakomybę prieš tautą ir savo sąžinę. Kodėl gi jiems reikia jų darbą dar sunkinti? Jei kas kam yra neaišku, jei kas turi kokių klausimų — visuomet gali būti išaiškinta ir reikalingos informacijos duodamos. Ir joms gauti nėra reikalingi nei įžeidinėjimai, nei pikti išgalvojimai ar išvedžiojimai.

Svetimieji, mūsų spaudą sekdami (o mes tikrai žinome, kad tai yra daroma), daro atitinkamas išvadas ir apie mūsų kultūros lygį, ir apie mūsų politinį pajėgumą.

Šioji žaizda mūsų kūne turėtų būti kuo greičiausiai gydoma, nes šiaip ji, kaip koks vėžys, mus silpnins ir visą mūsų darbą gali paversti niekais.

JAV-bių Lietuvių Bendruomenė

Toliau norėčiau paliesti su PLB organizacija ir veikla susijusius klausimus. Pirmiausiai noriu pažymėti š. m. gegužės 1 d. įvykusius rinkimus JAV-bėse į PLB Krašto Tarybą. Balsavimuose dalyvavo tik 6.940 žmonių. Tuo būdu JAV-bių Lietuvių Bendruomenė apjungia ne daug didesnių narių skaičių, negu Vokietijos LB. Priežastis tokiam palyginant mažam balsavusiųjų skaičiui yra įvairių. Man atrodo, jog platesnėje lietuvių visuomenėje nėra pakankamo susirūpinimo lietuviškais reikalais. Senųjų Amerikos lietuvių tarpe yra tam tikro nepasitikėjimo PLB. Naujai susidariusieji PLB organai Amerikoje savo darbu šį nepasitikėjimą turės praciauti ir įrodyti, jog PLB jungia visus lietuvius, nežūrint jų partinių, socialinių ar religinių skirtumų. Gal, buvo netikslumų ir pravedant pačius rinkimus, būtent — vykdant demokratinius rinkimus, reikėjo daugiau remtis jau esančiais organizacijomis. LIT siūlė daryti rinkimus proporcingai, o ne mažoritarine sistema. Atrodo, šis klausimas nebuvo tinkamai įvertintas. Ir dabar jau aišku, jog, prisilaikant proporcingos sistemos, rinkimų duomenys būtų kiti ir palankesni bendram darbui.

Tačiau, nežūrint, kad rinkimai ir neišjudino plačiųjų lietuvių masių, padarytas labai svarbus žingsnis: JAV-bių LB baigė savo organizacinę stadiją. LOKas savo uždavinį atliko. Jame išstisus penkerius metus dirbė asmenys, prel. Balkūnui vadovaujant, š. m. liepos mėn. pirmomis dienomis perdavė savo eitas pareigas naujai išrinktai Krašto Tarybai.

Čia ne vieta daryti LOKo nuveiktų darbų apžvalgą. Tai jis pats atliko, darydamas Krašto Tarybai savo apyskaitinį pranešimą. Turime pasidžiaugti ir pareikšti jam gilią padėką, kad jis padėjo JAV-bėse PLB pagrindus, nors ir teko jam dažnai dirbti labai nedėkingose sąlygose. Naujai išrinktų organų uždavinys bus plėsti ir populiarinti bendruomenės idėją ir stengtis į ją įtraukti vis didesni lietuvių skaičius.

Kituose kraštuose PLB daugiau ar mažiau yra įgyvendinta ir užėmė lietuvių visuomenėje tinkamą vietą. Tvirčiausios PLB organizacijos yra naujakurių kolonijose — Europoje, Australijoje, Nauj. Zelandijoje. Pietų Amerikoje PLB dažnai tenka grumtis su panašaus pobūdžio kliūtimis, kaip JAV-bėse: senieji lietuviai nenoriai ten jungiasi į PLB.

Vyriausieji PLB organai

JAV-bių lietuviams įsijungus į PLB, galima ir reikia galvoti apie vyriausiųjų PLB organų sudarymą. Pagal PLB Statuto 44 str., tektų kviešti Pasaulio Lietuvių Seimą, į kurį turimais daviniais turėtų atvykti iš įvairių kraštų 36 atstovai: Europos 14, JAV ir Kanados 11, Pietų Amerikos kraštų 6,

Australijos ir N. Zelandijos 5, iš viso 36 atstovai.

Iš to jau matyti, kiek sunkumų reikės nugalėti PLB Seimą kviečiant. Kils sunkus klausimas, ar atskiros bendruomenės galės apmokėti savo atstovų kelionę į Seimą, kurio vieta turėtų būti JAV-bėse. Tuo klausimu LIT dabar aiškinasi su atskiromis bendruomenėmis. Kanada pažadėjo visus jai tenkančius atstovus pasiųsti į JAV-bes. Maždaug tokius pat atsakymus gavome iš kai kurių Pietų Amerikos valstybių. Bet dauguma Europos bedruomenių pasisako už Seimo šaukimą Europoje ar eventualiai už regionalinį seimelį Europoje. LIT nuomonė, kuri atitinka ir VLIKo nusistatymą, Seimas turėtų būti šaukiamas JAV-bėse. Suprantama, kad Europos bendruomenės vargu ar pajėgs savo atstovus pasiųsti į Ameriką. Todėl regionalinio seimelio klausimą teks atidžiai apsvartyti. Toks seimelis būtų šaukiamas ta pačia tvarka, kaip ir PLB seimas, t. y. remiantis str. 44. Jis turėtų išrinkti gen. sekretoriatą, kuris koordinuotų Europos regiono bendruomenių veiklą. Regiono seimelis galėtų rinktis prieš PLB seimo sesijas ir formuluoti savo siūlymus bei reikalavimus seimui, kuris savo sesijose būtų įpareigotas juos svarstyti.

Knygų leidimui subsidijos

Knyga yra viena efektingiausių lietuvių išlaikymo priemonių. Todėl LIT rūpinasi išleisti tokias knygas, kurių privačia iniciatyva nesiima išleisti. Pav., prieš metus LIT išleido V. Čižiūno knygą *Tautinis auklėjimas šeimoje* ir ją buvo nusistatyta platinti per bendruomenes. Tikėtasi, kad tuo būdu bus sumažintos platinimo išlaidos ir knyga taps prieinamesnė. Deja, šios viltys nepasitvirtino. Jau greit bus dveji metai, kaip knyga buvo išsiūnėta (Pabaiga 3 psl.)

ELTOS kronika

* VLIKo pirmininko pavaduotoju paskutiniame VLIKo posėdyje išrinktas LDF atstovas VLIKe J. Kairys.

* Tarparlamentarinės S-gos konferencijos, kuri šiais metais susirinko rugpjūčio 25 d. Helsinkyje, pirmininkui lordui Stansgatan (D. Britanija) ir Andre de Elony (Šveicarija) URT (Užs. Reikalų Tarnybos) valdytojas pasiuntė telegramą, kurioje primėgė, kad Pabaltijo kraštai esą Sovietų Sąjungos-Vokietijos 1939 m. sąmokslu aukos, prašo šioje konferencijoje iškelti Pabaltijo klausimą, reikalaujant padaryti galą sovietiniam imperializmui.

* Š. m. rugpjūčio 16—18 d.d. URT valdytojas dr. P. Karvelis lankėsi Bonoje. Ta proga jis buvo priimtas Vokietijos užs. reikalų ministerijoje. Pasikalbėjimo metu buvo paliestas federalinės Vokietijos nusistatymas ryšium su Vokietijos apsiungimu ir kanclerio kelione į Maskvą. Taip pat dr. P. Karvelis aplankė visą eilę kitų politinių asmenų.

ŽYDAI IŠSIPERKA

Vokiečių laikraštis *Das Ostpreussenblatt* rašo, kad Maskvos globoje esančiose valstybėse už nustatytą sumą leidžia senus ir nedarbingus žydus "išpirkti" ir atsiimti į užsienį. Dabar už kiekvieną tokį seną žydą, kuriam duodamas leidimas išvykti į Izraelį iš Vengrijos, Bulgarijos ir Lenkijos, bolševikai reikalauja sumokėti "atlyginimo" po 12.000 markių. Prieš metus už tokio žydo galvą reikėjo mokėti tik 3.000 markių. Už tą sumą atsipirko laisvę apie 3.500 žydų — visi buvo senesni negu 60 metų amžiaus.

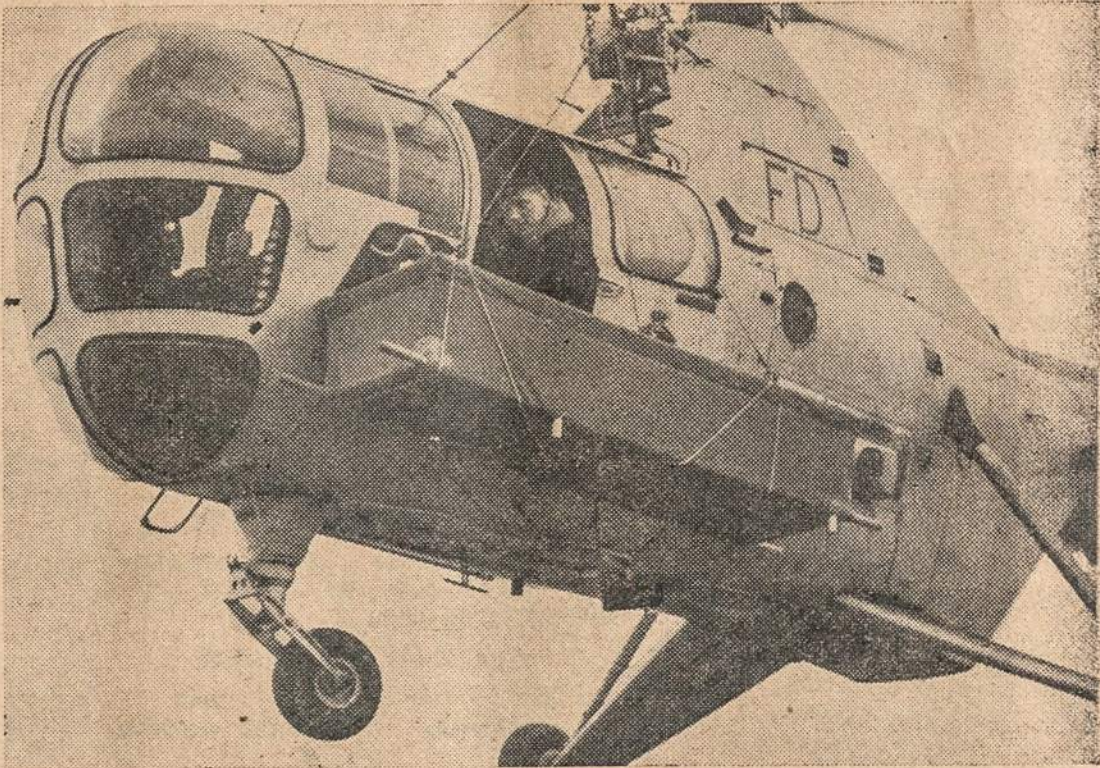
Išsipirkti padeda American Joint Committee.

Panašiai kurį laiką prekiaavo ir Hitleris.

* Didžiausia lietuvių atrama — lietuviška spauda. Tad remkime ją visais būdais.

MILŽINIŠKAS HELIKOPTERIS

Helikopteriai plačiai pradėti naudoti Korėjos karo metu. Didžiausias jų patogumas yra tas, kad jie gali nusileisti ir pakilti iš bet kokios vietos, nereikalaujant specialiu įsibėgėjimo kelių. Helikopterių greitis apie 120 — 150 mylių per valandą. Jie padedami vis plačiau vartoti ir civiliniame gyvenime.

KOEGZISTENCIJA KOMUNISTŲ AKIMIS

Kaip Sovietai supranta koegzistenciją su laisvuju pasauliu, vaizdžiai parodo jų dirguojama spauda. Dresdenė išeinantis SED laikraštis *Saekische Zeitung* rašo: "Koegzistencijos sąvoka yra Lenino principas, turįs aiškų turinį, kurį negalima tokiomis frazėmis, kaip taikingas visos žmonijos sąbūvis iškraipyti". Šį principą, šio laikraščio žodžiais, reikią suprasti taip, kad "taikingas socializmo ir kapitalizmo gyvenimas gali būti garantuotas tik permanentine kova prieš monopol-kapitalizmą; kova, kuri tarptautiniu mastu gali būti vedama visų tautų suinteresuotų valstybių, sąjungoje su kapitalistiniuose kraštuose esančiomis demokratinėmis jėgomis." Todėl esą klaidingai — kai kur manoma, kad tarptautiniam įtempimui atslūgus, esančios nereikalingos kovos grupės arba, kad koegzistencijos principas turįs būti realizuotas žmonių tarpusavio santykiuose. Priešingai: "Tik pa-

aštrius kovą prieš imperialistinius valdovus ir jų militarinius pasekėjus bus galima prievarta įgyvendinti taikingą tarp skirtingų visuomenės santvarkos požiūriu kraštų sugyvenimą. O štai SED saksų srities partijos sekretoriato instrukcija: "Jau Leninas rokė, kad reikia daryti vingius, jei keltyje į pasaulio revoliuciją susiduriama su kliūtimis". Austrijos sprendimo priėmimas Vokietijai reikiąs Vokietijos neutralizavimą, kuris padarys ją greitai "pažangia" valstybe panašia į Rytų Zoną.

Ilustracijai dar Vilniaus radiofonės: "Pažangios visuomenės ideologijos uždavinys yra mobilizuoti išnaudamuosius prieš atgyvenusią socialinę santvarką. Anksčiau ar vėliau išnaudojamų masių kova bus apvainikuota pergale... Keturių valstybių vadovų sušaukimas ir jo reikšmingas ateičiai pasėkos rodo, kad pažangiosios idėjos, kai jos pasiekia plačius

darbo žmonių širdis, tampa milžiniška ir nenugalima jėga stumiant visą žmonių progreso keliu".

Taip komentuojama Ženevos konferencija bolševikų "vidaus rinkoi". Tuo būdu vakariečių noras taikingai spręsti tarptautines problemas bolševikų yra išnaudojamas paskutinei pavergtųjų vilties kibirkštei užgnaužiti bei viduiniam pasipriešinimui nuslopinti.

LIETUVIŲ DELEGACIJA PAS BRAZILIJOS PREZIDENTĄ

Liepos 22 d. prezidentas Café-Filho Tarptautinio Eucharistinio kongreso proga priėmė visų tautų delegacijas. Ministeriui Dr. F. Meieriui tarpininkaujant buvo priimti ir lietuviai, kurie įteikė prezidentui dovaną — lietuviškos sodybos su kryžiumi aukso raižinį (min. F. Meierio auka).

PAVIRGTOJE TĖVYNĖJE

ŽVEJYBOS LAIVYNAS KLAIPĖDOJE

Šiuo tęsiame pereitame AL numerio pradedtą spausdinti paškiausią pranešimų seriją apie gyvenimą Lietuvoje.

Klaipėdos žvejų laivyno pagrindą sudaro 2-jų rūšių laivai — logeriai ir traleriai.

L o g e r i a i yra tolimosios žvejybos laivai. Jų užduotis gaudyti silkę. Klaipėdoje yra apie 100 šios rūšies laivų. Jie nevadinami vardais, bet žymimi raidėmis "SRT" (sredny rybnij traler — vidutinis žvejybos laivas) ir atitinkamu skaitmeniu. Dauguma logerių yra vokiečių gamybos. Jie yra apie 450 to. talpos. Keli yra ir rusų naujos gamybos. Tie laivai yra blogesnės kokybės ir jais nedrįstama plaukti į Atlantą. Keletą logerių pastatė ir vietinės Klaipėdos laivų dirbtuvės. Jų gamyba bloga: dažnai trūksta suvirinimų, praleidžia vandenį. Logerių įgulą sudaro apie 25 jūrininkai ir 1—2 moterys-virėjos. Kapitonas ir įgulų daugumą sudaro rusai. Politinis vadovas oficialiai į šios rūšies laivus neskiriamas. Bet tarp jūrininkų būna įterptas vienas kitas seklys.

Logerių jūrininkų atlyginimas krante 450 rb. brutto. Išvykus žvejoti prisideda atlyginimas už sugautą žuvį. Kartais jūrininkai į mėnesį uždirba iki 1.000 rublių.

Logerių prielauka yra Smeltėje, netoli vadinamojo seno malkų uosto.

Jų stovėjimo laiką uoste stengiamasi galimai sutrumpinti, nes vienos valandos stovėjimas kainuoja apie 300 rublių. Tačiau dažnai praeina mėnesiai kol išplaukiama į jūrą, ir įgulis pradeda murmėti, nes krante atlyginimas yra mažesnis, o maistas blogesnis. Logeriai išbūna jūroje 3-6 mėn.

T r a l e r i a i. Jie, kaip ir logeriai, pažymėti kyriliškomis (rusiškomis) raidėmis "MRT" (malyj rybnij traler — mažas žvejybos traleris) ir skaičiais. Dėl šių raidžių jie pravardžiuojami "martyškomis" (bezdžionėmis). Jų Klaipėdoje mažiau negu logerių. Įgulą sudaro apie 10 žmonių. Tiek kapitonas, tiek jūrininkai daugumoje lietuviai. Šių laivų užduotis — menkių žvejyba Baltijoje. Maistas traleriuose žymiai blogesnis, atlyginimas mažesnis. Jų sustojimo vieta — kartu su logeriais Smeltėje.

PLAUKIOJANČIOS BAZES. Tai yra dideli tolimojo plaukiojimo tiekimo laivai. Klaipėdoje jų yra keturi: *Novaja Zemlia* (mažas laivas), *Tobruk*, *Sovetskaja Arktika* — didelis, gražus ir pavyzdingas laivas. Keturias šios rūšies laivas *Istra* atiduotas pereitą rudenį į kitą uostą. Dar vienas bazinis 3.000 to. talpos laivas *Karaganda* yra kiek seniau iš Klaipėdos dingęs.

Plaukiojančių bazių įgulas sudaro beveik išimtinai rusai. Juose leidžiami sienlaikraščiai, yra politinis vadovas ir pan.

PLATI VLIKO VEIKLA

(Tęsa iš 2 puslapio)

platinti, bet iki šiol išparduotas labai nedidelis jos kiekis. Aš čia paminėjau šią knygą dėl dviejų priežasčių: ją išleido LIT ir visuomenė apie ją buvo geriau pažįstama, negu apie kurį kitą leidinį. Be to, ji yra tikrai vertinga. Geriausiai šios srities specialistai — auklėtojai bei visuomenininkai — ją labai aukštai vertina. Todėl tai, kad ji gali sandėliuose, gali reikšti tik viena, būtent — kad mūsų visuomenė lietuviškomis problemomis per menkai domisi.

LIT su Švietimo Komisija rengiasi dar šiemet išleisti dvi knygas: žinomojo muziko prof. Žilėvičiaus *Lietuviškąjį Dainyną* ir Soudargienės *Liaudies šokis Lietuvoje*. Abi šios knygos be abejo turi didelę vertę ir į jų propagandą bei platinimą bendruomenės turėtų aktyviau įsijungti, nes, jei kartosis ligišiolinė padėtis, kaip buvo su *Tautinių auklėjamu šeimoje*, tai kyla klausimas, ar iš viso verta lituanistinio pobūdžio knygas leisti. Tuo keliu einant yra pavojaus, kad gali sustoti bet kuris kultūrinis darbas. Juk koks intelektualas sutiks atsisakyti savo laisvalaikio, jei jo kūrybinis darbas niekas nesidomi.

Koks receptas būtų kovai su plintančia apatija? Iš savo pusės, manyt, kad ar nebūtų tikslu, kad bendruomenių susirinkimuose, suvažiavimuose, spaudoje etc. būtų mažiau kreipiamas dėmesys savitarpio ginčams, nesklaidomams, o būtų stengiamasi iškelti pozityviai atliktus darbus, nežūrint, koks asmuo, organizacija ar veiksnys jį atliko. Reikėtų rodyti daugiausiai iniciatyvos keliant įvairius konstruktyvius pasiūlymus. Tai, žinoma, nėra joks stebuklingas receptas, tačiau jei mes bent kiek jo laikytumės, daug prisidėtume prie lietuvių gyvenimo gerinimo.

Konkursas

Su dideliu pasitenkinimu noriu nurodyti vieną malonų mūsų gyvenime reiškinį. Du lietuviai teisininkai, p. p. Šnapštys ir Klovas, dirbę JAV-bėse kaip paprasti darbininkai, paskyrė 250 dolerių premiją geriausiai konkursiniam darbui parašyti. Premijos skyrėjai konkurso temą parinko *Lietuvių pastangos suvienyti Vakarų ir Rytų Bažnyčias* ir kreipėsi į LIT, prašydami šį konkursą prarasti. LIT, pasitarusi su Švietimo Komisija ir turėdama galvoje p. p. Šnapščio ir Klovos pageidavimus, paskelbė šio konkurso

taisykles ir sudarė jurį komisiją geriausiai parašytam darbui premijuoti.

Ši premija verta ypatingo dėmesio. Iki šiol pas mus buvo premijuojami tik grožinės literatūros veikalai, gi moksliniais darbais iš viso nesidomėta. Šnapštys ir Klovas yra pionieriai šioje srityje. Skirdami premiją, jie abu tikėjosi paskatinsią Europoje likusius lietuvių akademikus susidomėti tautinėmis problemomis ir jas moksliniais išgyvendinti. Tikėjimės, kad jų pirmas žygis duos gerą pavyzdį ir mokslinių darbų premijavimas taps nauja mūsų tradicija.

Kilnojamoji paroda

LIT studijuoja galimybes suorganizuoti kilnojamoją parodą, kuri galėtų būti panaudota ne tik kaip vaizdinė priemonė mūsų mokykloms, bet tikėtų taip pat su Lietuva bei jos problemomis supažindinti svetimą visuomenę. Paroda galėtų būti organizuojama pirmoje eilėje didesniuose Europos miestuose. Tuo būdu ji būtų viena iš efektyvių mūsų propagandos priemonių.

Vasaros stovyklos

Kaip jau praktika parodė, vasaros stovyklos yra efektyvi priemonė auklėti mokyklinę jaunomenę lietuviška dvasia. LIT teikė finansinę paramą įvairioms organizacijoms tokias stovyklas organizuoti. Šiais metais tokia parama buvo suteikta D. Britanijos skautams ir kunigų Avižos bei Bungos surengtai Vokietijoje vaikų stovyklai.

Šiame VLIKO posėdyje gana platų pranešimą padarė ir Informacijos Tarnybos Valdytojas. Savo pranešime jis nurodė, kad Informacijos Tarnybos uždavinys yra dvigubas: a) kovoti su komunizmu ir b) kelti Lietuvos reikalą vakarų pasaulyje.

Šiam reikalui veikia *Radio skyrius*, jo veikla dalinai remiasi Vilniaus Radiofono Sekimo Stoties darbu. Priimtos programos užrašomos, vienas jų egzempliorius įrašomas kaip archyvinė medžiaga ateičiai, o kitos siunčiamos įvairiems radiofonams visose pasaulio šalyse (kur tik duodamos lietuviškos programos).

Be Radio skyriaus, Informacijos Tarnybos rėmuose dar veikia Spaudos skyrius bei Dokumentacijos skyrius. Visi skyriai, reikia pasakyti, puikiai atlieka savo uždavinius ir gera pasitarnauja mūsų Tėvynės laisvinimo darbe.

Šių laivų paskirtis — aprūpinti kur, maistu, žvejybos įrankiais bei kitomis reikmenimis jūroje bežejojančius logerius ir paėmus iš jų sugautą žuvį, pristatyti ją į uostą. Logeriuose silkės yra sudomos statinėse ar specialiuose maišuose. Baziniai laivai kranu jas pakrauna ir gabena į uostą — Žuvies Bazę, kur jos persudomos, rūšiuojamos, rūkomos ar kitaip perdirbamos. Šiuo metu statoma dar ir kita žuvies apdirbimo įmonė. Smeltėje. Didžiausia sugautų silkų dalis išvežama į Rusiją. Klaipėdoje valstybinėse krautuvėse silkų kilogramas kaštuoja 9—15 rublių. Jūrininkai stengiasi silkės vogti ir slaptai pardavinėti. Anksčiau už tai baudavo kalėjimu. Dabar šią bausmę taiko tik pakartotinai sugavus vagiant.

Š a l d y t u v a i Tai, kas tolimajai žvejybai yra plaukiojančios bazės, tai yra laivai-šaldytuvai Baltijos žvejojantiems jūrininkams. Šios rūšies laivai aptarnauja tralerius. Jų sugautas menkes šaldytuvuose jie atveža į uostą.

KITI LAIVAI KLAIPĖDOJE. Be žvejybos laivyno ir įvairių uosto pagalbinių laivų, Klaipėdoje matosi nemaža ir prekybos laivų iš Švedijos, Suomijos, Prancūzijos ir Vokietijos. Jūrininkai užsieniečiai užsiregistravę gali eiti į miestą. Einant jiems pro vartus (uostas aptvertas daugumoje mūrine siena) dažniausiai juos lydi sekliai. Yra trys jūrininkų sekimo organizacijos: MGB, vandens policija ir jūrininkų seklių organizacija. Sekliai su jūrininkais kalbėtis negali. Patys sekliai vienas kitą seka.

K a r o l a i v ų Klaipėdoje yra mažai. Dažniausiai tai smulkūs kariniai traleriai ar povandeniniai laivai.

S o c i a l i u požiūriu žvejų laivyno jūrininkų padėtis yra nepavydėtina. Nuolatinės pastovios gyvenamos vietos jie neturi. Dažniausiai į laivyną eina jauni, sveiki vyrai, kurie stoja į laivyną dėl palyginti neblogo atlyginimo. Keletą metų paplaukioję jie ieško kito darbo. Net ir laivo kapitonas daugumoje yra "svieto perėjūnai", kurie keliauja iš vieno uosto į kitą.

Tas pats pasakytina ir apie laivuose tarnaujančias moteris-virėjas. Moterys ir vyrai gyvena kartu po 4—7 žmones vienoje kabinoje. Pastovią gyvenamąją vietą turi tik kapitonas ir tai ne kiekvienas. Jūrininkai bei virėjos gyvena kabinose taip pat ir tuo metu, kada laivas stovi uoste.

Plaukiant į jūrą laivus tikrina policija. Draudžiama vežti alkoholinius gėrimus ir ginklus. Jūrininkai dažnai pasiima odekolono, kurį geria degtinės vietoje. Grįžtant iš žvejybos pirmasis policijos kontrolės klausimas ar nebuvo laivas įplaukęs į svetimus uostus. Kapitonomis yra išleistas instrukcijas, pagal kurias į svetimus uostus galima įplaukti tik didžiausio būtinumo atveju. Tikrinimui užsibaigus kapitonas gražina jūrininkams jų pasus.

ISTORIJS KLASTOJIMAS

"Stengdamasi sutrukdyti liaudies masių ruošimąsi ginkluotam sukilimui ir atitraukti ją nuo revoliucijos lietuviškoji buržuazija suorganizavo suvažiavimą Vilniuje, pavadintama į Didžiojo Vilniaus Seimu" — taip aiškina istoriją Vilniaus un-to vyr. dėstytojas Kapočius. Šiam suvažiavimui, šio "istoriko" žodžiais, buvę prirašoma visa tai, ką Lietuvos darbo žmonės savo kraujo ir gyvybės kaina buvo išplėšę iš carizmo. Tačiau ne vien tik Lietuvos istorija prievartaujama. Orwelio atvaizduotoji "Teisybės Ministerija" Sovietuose pradėjo veikti žymiai anksčiau, negu anglų rašytojas pranašavo. Laisvųjų Juristų Tyrimo Komisija praneša, kad rusų zonoje iš bibliotekų yra išimtos šios knygos: Jouvel: *Tito — išdavikų maršalas*, Kjosseff: *Tito be kaukės — Rajk ir jo*

DERLIAUS NUĖMIMAS LIETUVOJE

Pasiklausius bolševikų propagandos, atrodytų, kad viskas kolūkiuose darbas turėtų būti vykdomas mašinomis — kiek gi prikaltėta apie "tarybinę pirmąją techniką". Deja, tikrumoje atrodo kiek kitaip. Štai Vilniaus radiofono korespondento išpūdziai apsilankius modernių baudžiauninkų farmose. "Pirmaujančiose artelėse trūkumų nesijaučia", tvirtina korespondentas. "Buvome užsukę į Kosčiuskos vardo kolūki. Dešimtys darbininkų švytravo dalgiais". Štai ir pirminė technika. Darbininkai švytruoja dalgiais kaip "pikčiausias buržuazinis" laikas. O ką gi veikia garsiosios MTS su savo mašinų parku? Žvilgterėkime kartu su korespondentu į Novosilskos kolūki. Gale lauko sėdi darbininkai be darbo tuo laiku, kada, pagal seną lietuvių priežodį, ir "akmenukas juda". Kodėl? "Koks čia darbas" — skundžiasi kolūkiečiai — "jeigu visą dieną prisieina dirbti su viena arklų pora". Esą, arklų užtekty, bet valdyba juos kitiems darbams naudojanti. Javapjovių šis kolūkis turįs 4, bet dirbanti tik viena, kitos remonte. Siena-pjovių kolūkis turįs net 6, tačiau nei viena nenaudojama ir t. t.

Tai gi, su mašinomis blogai. Todėl kolūčiai "planui bei partijos suvažiavimo nutarimams įvykdyti" ieško kitų priemonių. Lentvaryje "Už taiką" kolūkyje tikimasi, kad derlių nuimti padės... fabriko darbininkai, kurie šį kolūki šefuoja. Kitur vėl į talką vyksta mokiniai. Tuo būdu, kai vieni laukogalyje sėdi be darbo, kiti iš fabriko ar mokyklų vežami į derliaus nuėmimo talką. Argi nuostabu, kad esant tokiai darbo organizacijai sovietiškoji tiek žemės ūkiu, tiek pramonės gamyba yra atsilikusi, gi mokyklose mokslas nepasiekia Vakaruose įprasto lygmens. Sovietai dėl to visą kaltę suverčia nepakankamam "masiniam politiniam darbui". Vargu ar čia šuo pakastas. Juk ir atmintiniai išmokę "politgramatą" komunistas, nedaug kuo galės prisidėti, kad javapjovės būtų laiku suremontuotos ar žemės ūkiu darbai tinkamai suorganizuoti. Priežasties tenka ieškoti kitur. Ją nesunku būtų pastebėti ir patiems komunistams, jei tai nebūtų uždrausta. Vilniaus radijas minėdamas tikrąją visų bėdų priežastį, stengiasi jai suteikti net "romantiškumo" charakterį: "Netrūkus pradės gausti kuliamosios. Į valstybinių paruošų punktus išvyks pirmieji sunkvežimiai su derliumi". Štai kur visos desorganizacijos, mažos gamybos ir visokių trukumų tikroji priežastis. Tol, kol sugaudus kuliamajai, važiuos sunkvežimiai į paruošos punktus, palikdami dirbantiems badmirio normą, tol veltui komunistų partijos CK plenumas skelbs nutarimus: "Didelį dėmesį skirti derliaus nuėmimui laiku ir be nuostolių". Baudžiaivos gi sistema niekuomet nepasizymėjo dideliu produktumu.

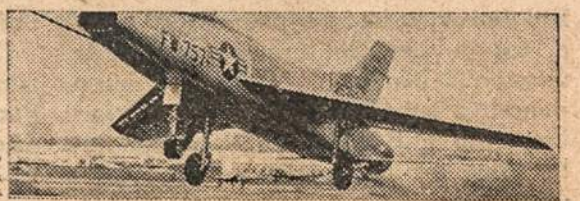
bendrininkai patraukti Liaudies Teisman, Meyer: Amerika kryžkelėje — dokumentai apie priešišką JAV veiklą, nukreiptą prieš Vengrų liaudies respubliką. Dietz-Leidykla: Proletariatų diktatūra, Grigorgasi: Leninizmo strategija ir taktika ir kt.

Taip pat iš bibliotekų yra išimti Didžiosios Sovietų Enciklopedijos kai kurie sąsiuviniai. Iš istorijos serijos išimti šie sąsiuviniai: *Vengrija, Bulgarija, Austrija, Graikija, Didž. Britanija, Sovietų Sąjungos tėvynės karas ir Kai kurios imperialistų agresijos priemonės.*

Iš serijos *Pasaulio kraštai* išimta: *Albanija, Didž. Britanija*, o taip pat viskas, kas lietė Sov. Sąjungos politiką Jugoslavijos atžvilgiu 1948-1955 metais.

GREIČIAUSIAS LĖKTUVAS

JAV-bių karo aviacijos lėktuvas kurio paveikslėlį čia matome, pasiekė naują greičio rekordą 822,135 mylias per valandą.

GASTRONOMIJOS IR KULINARIJOS TEMOMIS

(ATSAKYMAS p. J. VALIUI)

Australijos Lietuvių Nr. 17(180) pasiskaitęs p. Valio straipsnelį apie "pasišaldymus" bei "apslakstymus tulžimi", atsiliepdamas į jo klausimą "Argi nuo to jam (t. y. Ploksčiui) paliko saldžiau...", kad ir nenoromis esu priverstas leisti į gastronomijos ir kulinarijos pasaulius, pakalbėti apie saldumus bei kartumus.

P. Valy, esi jau tiek išgarsėjęs savo vališkumu, kad nesistebiu Tomstos pasišovimu mokytį mane ir "įrodyti", kad 60 metų sulaukusio žmogaus atmintis jau yra "sušlubavusi" ir kad aš neatsimenu, ar iš manęs atėmė, ar neatėmė laik. šaulio liudijimo, ir kas buvo nubausti byloje, kurioje pats dalyvavau gynėju. O vis dėlto ne, p. Valy! Nors beveik viską palikau, išeidamas tremties keliais, neišskiriant ir tą "gan gražų gyvenimą", apie kurį, matyt, Tamsta irgi esatė gerai informuotas negu aš, nes reportaže apie jį nieko nepasakytą, tačiau atmintį dar tebeturiu. Nesu pratęs užmiršti tai, kas buvo, ir atsiminti nebuvusius dalykus pagal kieno nors pageidavimus ar įsakymus, nežiūrint to, kad Užulėnio virtuvės kulinariai tuose faktuose žiūrės per daug cukraus ar druskos. Mano gastronomiška nuomone, tikriems faktams jokie prieskoniai nereikalingi.

Deja, p. Valy, tie, mano suminėti, pora faktelių yra grynai tiesa, nors Tamsta juose randi demagogiją, negražų pasityčiojimą. Tik jie įvyko, kaip Tamsta plačiai rašė, ne mūsų buvusiam valstybiniam gyvenime, bet — valstybės vadistinio gyvenimo laikotarpyje. Tarp mūsų valstybės demokratinio ir vadistinio gyvenimo laikotarpių tikiu, kiekvienas, prisiminęs netolimą mūsų Lietuvos praeitį, kuris tik nėra praradęs savo atminties ar jos nepaaukojęs vadams ar stalininiams bei hitleriniams stabams, suras labai didelį skirtumą.

Taigi, vadistinės santvarkos laiko vietoj laikino šaulio liudijimo Kęstučio korporantams nuolatini šaulio liudijimas nebuvo išduotas. Kodėl taip įvyko, tikiu, kad p. Valiui tikrai "nesunku nujauti", nes vadistiniame težime žino dešinė, ką daro kairė, nesvarbu, kaip ji besivadintų — šaulių Rinktinės Valdyba ar ministerių kabinetas.

Tamstos suminėtos ateitininkų šaulių pavardės, čepa, man šaulio liudijimo neatstoja. Kad ateitininkų nebuvo šaulių gretose, niekad netvirtinau, nes nesu melo apaštalu, todėl sakiny: "Žiūrėkite, A. Smetonos vyriausybė studentams ateitininkams neleido būti šauliais!" neišskiriant ir šaukuo gale, priklauso grynai Tamstos, p. Valy, intuicijai. A. L. korespondentui kalbėjau ne apie studentus at-kus, bet apie 18 stud. at-kų, kurie įkūrė Kęstučio korporaciją. Reikėtų, p. Valy,

išmokyti skirti vienaskaitą nuo daugiskaitos, ir sutikti su tuo, kad mano biografijos faktai nėra taikytini kiekvienam ateitininkui.

Labai gaila, p. Valy, bet, nenorėdamas nusikalsti tiesai, negaliu parodyti, kad Suvalkijos ūkininkų sukilimo byloje, kalbant prof. Ant. Tumėnui, teisėjai juokėsi, arba kad ūkininkus šaudžiusi policija buvo nubausta. Nebent tik, jeigu kaip Tamsta, p. Valy, savo "intuiciją" sityčiau aukščiau už realius faktus.

Kas buvo Prienų valstiečių komisijai, nežinau. Jeigu bolševikinė "Tiesa" priskiria tuos nuopelnus komunistų partijai, nesistebiu. Visi žinome, kiek bolševikinėje santvarkoje faktai turi bendro su laikraščiuose esančiais naujienomis ir aprašymais. Ten yra daug didesnių "nujautėjų" nei negu Tamsta, p. Valy.

Mano A. L. korespondentui minėtoje Suvalkijos ūkininkų byloje, Kariuomenės Teisme, kulinarijai buvo ne iš Prienų, bet iš Veiverių, Šilavoto ir Šaltupio vietovių sujungti pagal kalnietų aktą vienai vienetui.

Veiverių įvykiai tai buvo tragiškiausia tos bylos dalis. Jos svarbiausiu gynėju ir buvo prof. A. Tumėnas. Savo gynimo kalboje jis nušvietė, kaip Veiverių miestelyje lietuviška policija "atliko savo pareigą", nušaudama tris tos apylinkės ūkininkus. Byloje buvo nustatyta, kad net sužeistą porgiuvusį pribaižė pištoletu šūviais. Prof. Ant. Tumėnas jautriais žodžiais išdėstė šį žiaurų, niekuo nepateisinamą policijos veiksmą pranaudoti ginklą žudyti nekaltus žmones. Jo kalba sujaukino, sukrėtė visus, buvusius teismo salėje, matėsi ašaros ir kariuomenės teismo teisėjų akyse. Galėčiau dar paminėti, kad pro atvirus teismo salės langus iš lauko pasipylė gėlės. Jos skrido iš tikrųjų Lietuvos patriotų-idealystų, bet ne komunistų ar karjeristų rankų. Bet Tamstai, p. Valy, greičiausiai ir čia bus "nesunku nujauti", kad tai buvo komunistų darbas.

Be to, p. Valy, saldumas, kaip ir kartumas, yra reliatyvus dalykas, kuris ne kiekvienam ir išlavintam politinės gastronomijos gomuriui vienodai pajaučiamas. A. L. korespondentui pasakojau savo paties pergyventus faktus ir įvykius, o Tamsta tame pasakojime, atsiremdamas komunistine Tiesa ir vadistine demagogija, nujauti "grupinės pagiežos tulžį". Sapienti sat. Tik, kalbant kulinarijinėmis temomis, kažin ar nebūtų geriau, p. Valy, nekišti savo samčio į ramų Adelaidės bendruomenės katilą, o pasitenkinti savo įprasta koše Melbourne.

Baigdamas noriu pastebėti, kad be reikalo, p. Valy, rūpinies tomis rožėmis, kurios auga New Str. Nr. 84, nes jų nei sodinai nei laistai, o nuo Tamstos žodinių trąšų jos tikrai nesukraus daugiau pumpurų.

Bronius Ploksčis

Adelaidės Lietuvių Sąjunga

(SUSIRINKIMAS RUGSĖJO 18 D.)

Šio mėnesio 18 dieną Adelaidės lietuvių bendruomenės valdyba šaukia visuotiną narių susirinkimą apsvaryti bendruomenės namų įsigijimo klausimą. Kaip žinoma, praėjusiame visuotiniame susirinkime naujai išrinktai namų įsigijimo komisijai buvo pavesta parengti atitinkamus įstatus, kad, juos apsvarsčius, būtų galima įregistruoti ir tuo įteisinti bendruomenę įsigyti nejudomąjį turtą. Dabar komisija tokius įstatus jau parengė ir ateinančiam susirinkime jie bus pateikti tvirtinti.

Kaip iš tų įstatų projekto matyti, Adelaidėje steigiamą ADELAIDES LIETUVIŲ SĄJUNGĄ su savo būstine Adelaidėje arba jos priemiestyje. Jos tikslas: *įsigyti ir išlaikyti nekilnojamąjį turtą Adelaidėje. Sąjunga, įsigydamą šį turtą, sudarys sąlygas — a) skaityti ir plėsti mokslą, meną ir sportą lietuvių bendruomenės narių tarpe; b) kultūringai praleisti laisvalaikį, rengiant pramogas ir pasilinksminimus, c) remti labdarinius tikslus.* Sąjungos pajamos, kurias sudarys narių mokesčiai, aukos ir pajamos iš įsigyto turto galės būti sunaudotos tik aukščiau išvardintiems tikslams.

Sąjungos narių galės būti kiekvienas 18-ros metų sulaukęs lietuvis, nežiūrint religijos, lyties ar įsitikinimų (išskyrus komunistus). Norėdamas tapti nariu, kiekvienas privalo paduoti atitinkamą pareiškimą. Nariai, nors visi turės tik po vieną balsą, bus skirstomi į paprastuosius, amžinuosius, garbės ir narius-globėjus.

Nario atsakomybė neprašo jo metinio nario mokesčio, kurį nustato visuotinis susirinkimas. Likvidacijos atveju, jeigu būtų skolų, narys atsako tik vienu svaru.

Sąjungą ir jos turtą valdo Sąjungos Valdyba, kurią iš Sąjungos narių tarpo renka visuotinis susirinkimas.

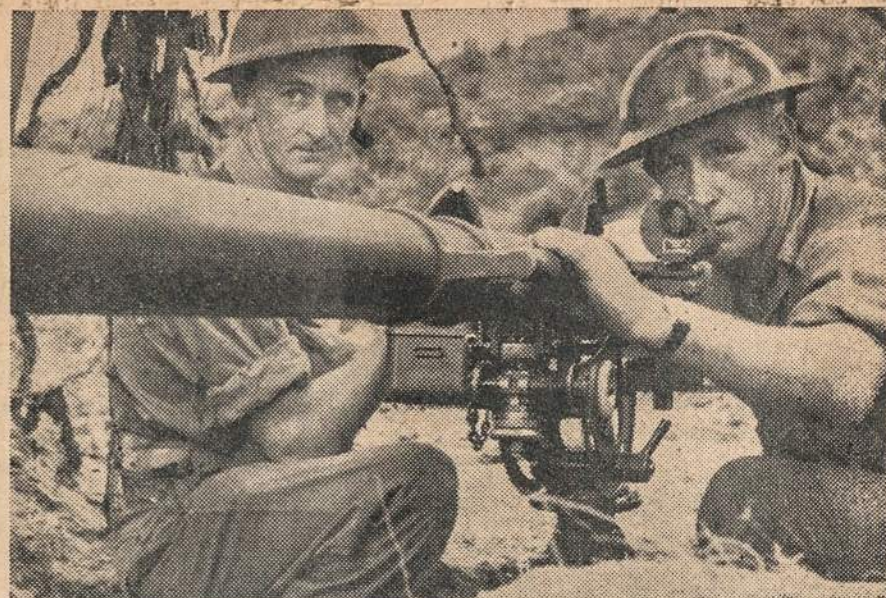
Toliau įstatai smulkiai aptaria visus Sąjungą liečiančius antraeilius klausimus, suteikdama jiems atitinkamą apipavidalinimą.

Ką duos šis naujai šaukiamas mūsų bendruomenės susirinkimas, sunku iš anksto pasakyti. Taip pat sunku tikėtis, kad kiek nors būtų pasikeitęs mūsų bendruomenės abuojaumas savų, lietuviškų namų, lietuviybės židinio reikalui. Juk mes, berods, patys pirmieji Australijoje, pradėjome kalbėti apie savų lietuviškų namų įsigijimą, bet šiandien esame paskutinėje vietoje. Melbourne, Sydnejuje, nekalbant jau apie Geelongą, namų reikalai žymiai toliau pastūmėti į priekį.

Nė vienas iš mūsų nesuabejoja, kad norėdami, reikiamą pradinį kapitalą nuosavybei įsigyti mes galėtume lengvai sudėti save visai nenuskriausdami. Ir mums trūksta ne atliekamo svarelis, bet trūksta noro, trūksta lietuviškos dvasios, trūksta ryžto ir savigarbos. Atrodo, kad lietuviybės reikalus mes stumiame į patį tolimiausią ir tamsiausią savo asmeniškoms reikalams pasistatytą ar įsigytą namų užkampį. Ten lietuviybės reikalai greitai apaugs voratinklais. Todėl, atvirai šnekant, šaukiamasis susirinkimas bus dar vienas bandymas patikrinti, kam ir kiek tikrai rūpi lietuviškumo išlaikymo klausimas Adelaidėje.

Namų įsigijimo klausimas jau yra visai pribrendęs ir jo atidėliojimas negalėtų būti niekuo pateisintas. O išsprendimą gali duoti tik visuotinis bendruomenės narių susirinkimas. Ir juo tas susirinkimas bus gausesnis, juo nariai aktyviau pasireikš visoje namų įsigijimo akcijoje, tuo greičiau bus galima prieiti prie konkrečių žygių. Lietuviški namai yra mūsų visų gyvybinis reikalas, todėl jam turime teikti daug daugiau reikšmės, negu ligšiol kad teikėme. Atėjo laikas mesti į šoną visus nepagrįstus ginčus, dirbančiųjų kritikavimą ir pasiteisinimų ieškojimą. Tik konkretus sujungtas darbas galės duoti vaisių, kuriais didžiuosimės netik mes, bet ir priaugančios kartos.

V. Radzevičius

ANGLŲ BALSAS

Minėdami 15 metų Sovietų viešpatavimą Pabaltijoje, Londono dienraštis THE TIMES ilgame straipsnyje apžvelgia Pabaltijo okupacijos eigą, padėtį ir istoriją. "Vienintelė viltis — rašo dienraštis — kad paskutiniai sovietų pasikeitimai politikoje, kurie aiškiai siekia draugiškų santykių su Vakarais, gali galutinai reikšti ir mažą Maskvos letenos atleidimą bei didesnių šių kraštų kadaise nepriklausomų ir gyvybės pilnų, tautinių siekimų supratimą".

Atseit, THE TIMES, nežiūrint ilgame straipsnyje pareiktų Pabaltijo tautoms simpatijų, pabaigoje kiek švelnesniais žodžiais pasako tai, ką savo skyriuje ŽVILGSNIS Į RYTOJŲ rašo US News and World Report: "Galimas dalykas, kad ateityje pavergtos tautos bus visų užmirštos ir paliktos savo pačių likimui".

Šios citatos dar sykį parodė, kaip naiviai kai kurie laikraščiai žiūri į Sovietų pradėtą žaidimą. Teherane, Italijoje ir Potsdame "Du didieji" Stalinui už jo gerą nuotaiką de facto padovanojo pusę Europos. Šiandien už Bulganino malonią šypseną ruošiamasi šią dovaną de jure pripažinti. Ar nenubaus likimas ir "Didžiųjų", kurie nenori iš istorijos mokytis? Ar kartais tie, kurie taip lengvai disponuoja kitų tautų likimu, patys netaps vieną dieną visų pamiršti ir apleisti?

Bolševikų ofensyva prieš laisvuosius Vakarus

Italijoje, kaip Tarptautinis Komitetas Krikščioniškajai Kultūrai Ginti praneša, per apsirinkimą esą sužinota apie dokumentą, kuriame yra kalbama apie "Sniego" akciją. Apie šią akciją Australijos Lietuvių jau savo laiku buvo plačiai informuota. Šia proga mus teįdomauja šios akcijos "itališkas" variantas. Pagal šį planą komunistų uždavinys busiųjų sau palankiai nuteikti demokratines partijas ir spaudą. Tuo būdu komunistai šiuo planu iš esmės neorganizuoją jokio sąmoklo, pagrindžio ar kitokios slaptos veiklos. Jie tik keičia taktiką. Kadangi jiems iki šiol nepavyko, nežiūrint didelių išlaidų, net Italijoje pasiekti didesnių laimėjimų, veikiant atvirai, komunistų vardu, tai dabar norima savo veiklą labiau užmaskuoti: veikti ne patiemis, bet ieškoti asmenų, kuriuos galima būtų nuteikti sau palankiai ir per juos siekti savo tikslų. Ypač didelis dėmesys, anot minėto komiteto, busiųjų skiriamas nacionalistinėms grupėms ir neofašistams.

Ketinama taip pat mėginti steigti 5-tą internacionalą. Tuo tikslu esą Rumunijoje ir Čekoslovakijoje paleidžiami iš kalėjimų kai kurie socialdemokratų. Manoma, kad atsižvelgiant į V. Europos socialdemokratų imuni-

tetą panašaus pobūdžio komunistų manevrams pastarieji mėginsią šį internacionalą steigti savųjų, iki šiol kalėjimuose laikomų, socialdemokratų pagalba.

Panašios žinios gaunamos ir iš kitur. VFF (Volksbund fuer Frieden u. Freiheit — antikomunistinė organizacija V. Vokietijoje) praneša, kad Maskvos įsakymu Vokietijoje rytų zona pradėjo didelę akciją, vedamą šūkiu: "Jie trukdo taikai". Akcijai yra skirta virš 2 milijonų DM.

Apie šią akciją plačiai paskelbė specialus Deutsche National Zeitung numeris. Šio laikraščio leidėjas ir redaktorius R. Steidl plačiai aprašo, kaip pats gaudavęs pinigų iš Rytų vien už tai, kad redagavęs laikraštį, esantį opozicijoje Bonnos užimtai ginklavimosi klausimu linijai. Ypatingą dėmesį bolševikai skiria, anot Steidl vadinamoms "tautinėms jėgoms". "nepatenkintiems elementams" ir buvusiems karininkams, stengiamiesi juos įjungti į "tautinį frontą". Jiems esą svarbu surasti žmones, kurie vestų Sovietams palankiai, bet nuo jų ideologijos nepriklausomą opoziciją. Ši opozicija turėtų pasisakyti už "buržuaziniai-kapitalistinį pasaulį, tačiau sudaryti griežtą frontą prieš imperialis-

Nors visi kalba apie taiką, bet ginklus tobulina visi, kiek įmanydami. Parveikslėlyje matome naują prieštankinį pabūklą, kurio šūviai pramuša bet kokius iki šiol pagamintus tankų šarvus.

tines tendencijas V. Vokietijoje". Bolševikų siekimas esą "nekomunistinio pasaulio išsprogimas nekomunistų pagalba".

Šios žinios atskleidžia Sovietų pradėtą visais frontais ofensyvą. Emigrantų tarpe varoma "Už grįžimą į tėvynę", Vakarų Vokietijoje "Jie trukdo taikai", Italijoje "Sniego" ir pavardais varomos akcijos rodo, kad visi šie planai yra diriguojami vieno centro. Atrodo, kad Maskva, ruošdamasi "taikai koegzistencijai" stengiasi savo tikslų siekti ne atvirai per komunistų partijas, bet "penktų kolonų" kitų partijų viduje pagalba. Vieno kitais nepasitikėjimo sėjimas, demoralizacija, infiltracija ir pan. bus priemonės, kurios charakterizuos dabar prasidedančio laikotarpio komunistų taktiką.

KULTŪRINĖ KRONIKA

IŠLEIDŽIAMA VAIŽGANTO
MONOGRAFIJA

Šiuo mūsų tautai sunkiu ir tragišku metu mes labiausiai pasiilgstame šviesios ir taurios Vaižganto asmenybės. Vaižgantas savo plačia visuomenine bei kultūrine veikla ir gausia kūryba kėlė mūsų tautoje optimizmą ir entuziazmą, ugdė jos pasitikėjimą savo jėgomis, jos kūrybines galias, jos pasiaukojimą laisvei, gerovei ir šviesesnei ateičiai. Vaižgantas spaudos draudimo metu buvo vienas iš narsiausių kovotojų dėl spaudos laisvės ir savo tautos kultūros ir vėliau, pasak prof. V. Mykolaičio, iki pat savo mirties Vaižgantas stovėjo visos tautos akivaizdoje, kaip moralinis autoritetas ir niekuo nesuteptos dorovės žmogus.

Visos lietuvių tautos mylimo ir gerbiamo Vaižganto šviesiai ir patraukliai asmenybei priminti Jonas Karvelis išleidžia antrą laidą Aleksandro Merklio parašytos monografijos — Juozas Tumas-Vaižgantas. Išleidžiama moji Vaižganto monografija didelio formato, 464 puslapių, gausiai iliustruota ir dailiai papuošta dailininko Jono Steponavičiaus vinjetėmis ir užsklandomis.

Juozo Tumo-Vaižganto monografijos, atspausdintos gerame popieriuje ir įristos kietais viršeliais, vieno egzemplioriaus kaina 7 doleriai. Leidžia J. Karvelis, Chicago, USA.

* Cordobos un-to bakteriologinių tyrinėjimų skyriaus vedėju pakviestas dr. J. Kuncaitis, jau iš ankščiau pasižymėjęs kaip vienas geriausių Argentinijos bakteriologų.

* A. Mickevičiaus 100 metų mirties sukakties proga Lenkijoje sudarytas komitetas leidžia "Poną Tada" esperanto kalba. Vertimas Antoni Grabowski.

* Rusijos tautoms išlaisvinti koordinacinis centras, reaguodamas į Michailovo komiteto veiklą, išleido rusų kalba leidinį "Už laisvąją tėvynę", kuriame atskleidžia bolševikines provokacijas, sovietinę infiltraciją tarp emigrantų ir duoda pasakojimus grįžusiųjų į Vakarų ar pabėgusiųjų iš sovietinių darbo vergų stovyklų. Leidinyje taip pat įdėtas buv. Sovietų ka-

rininkų atviras laiškas Michailovui, Muenchene tuo reikalu suruoštos spaudos konferencijos aprašymas, 1955m. balandžio 29 d. priimtios 700 pabėgėlių rezoliucijos ir kt.

Kiek rašytojai gauna už
savo veikalus

Vokiečių genialusis rašytojas H. v. Kleistas savo "Princą iš Hamburgo" Oranijos princesei pardavė už du dukatus, vėliau jis mirė didžiausiam varge. Anglų poetas Robertas Burns neturėjo 7 svarų skolom sumokėti. Už savo geriausių eilėraščių rinkinį gavo 5 svarus, skepetaitę žmonai ir paveikslą.

Shilleris už "Don Carlos" gavo 378 talerius, už "Plėšikus" vieną dieną kalėjimo ir turėjo sumokėti spaustuvei visas išlaidas. Po 100 metų tos laidos vienas "Plėšikų" egzempliorius neišpauštytas kainavo 2.560 aukso marčių.

Goethe už "Hermann und Dorothea" gavo 1000 talerių.

Šekspyras už "Hamletą" gavo 5 svarus, tiek pat ir Miltonas už "Prarastą Rojų".

W. Scottas savo veikalus spausdino spaustuvei, į kurią buvo sudėjęs nemažą kapitalą. Jis uždirbdavo nepaprastai dideles sumas. Tačiau jis išgyveno baisią finansinę katastrofą, neteko viso turto ir savo šeimai paliko tik 22.000 svarų, kuriuos ji gavo iš gyvybės draudimo įstaigos. Tokį komercišką W. Scottos nusistatymą aštriai kritikavo Byronas, tačiau ilgainiui ir jis išmoko gauti puikius honorarus.

Geriausieji rašytojai apmokami Sov. Sąjungoje, nes jie tarnauja propagandai. Maksimas Gorkis, tas didysis "proletariato" rašytojas, buvo vienas iš didžiausių turtuolių.

Gautas nedidelis kiekis
ANTANO VAIČIULAIČIO
NOVELIŲ RINKINIO
PASAKOJIMAI

Rinkinyje telpa 21 novelė, kurių kiekviena skaitoma su dideliu įdomumu. Knyga turi 342 puslapius, gražiais iristais viršeliais.

Kaina su pašto išlaidomis £1.18. 0. Gaunama Australijos Lietuvių leidinyje, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

115 METŲ LIETUVIS BRAZILIJOJE

(Tąsa iš 1 pusl.)

vis dailininkas Adomas Trumpis, 115 metų amžiaus, gyvenęs ir tebedirbęs Sao Paulyje ... Trumpis reprezentuoja kažką, ką retai tegalima sutikti, būtent meną be laiko, realizuotą laisvojo žemėje. Tapydamas savo paveikslus, droždamas medžio darbus, Adomas Trumpis, 115 metų amžiaus, yra nemirštančios Lietuvos simbolis.

Šiame straipsnyje korespondentas pamini tik dievdirbį Trumpį. Tačiau parodos centre kabo įspūdingas Vlados Stančikaitės aliejinis paveikslas "Aušros Vartų Dievo Motina" su liūdna išraiška lūpose (specialiai parodai nutapytas ir paaukotas), kuris traukė visų dėmesį ir daugelis maldininkų prie jo priklaupdavo ir pasimelsdavo. Jos kompozicija "Trumpis su jo darbais" ir kiti du paveiksai, vaizduojantieji pakelės kopytėles, taip pat stiprūs savo meniškąja verte. Dailininko Mikalojaus Ivanausko deginti medyje paveiksai, vaizduojantieji Dievo Motiną ir "Ecce Homo", ir K. Audenio aliejinis paveikslas "Kristus eina per vandenyną" — gilios religinės vertės kūriniai. Vlado Vijeikio "Kryžių šalis" pagauna žiūrovą švelniomis svajingomis spalvomis. Dar pažymėtina savo originalumu prof. Igno Končiaus kopytėlė — miniatiūra ir medžio skulptoriaus Vl. Dramonto darbai, kurių čia buvo išstatyta nemaža, o taip pat inž. Jono Abraičo nupieštas Lietuvos bažnytinis žemėlapis. Visus žiūrovus nustebino gilus religinis elementas, glūdijęs lietuvių tautoje, kuris šioje parodoje buvo išreikštas įvairiais kryžiais (Dramonto, Abraičio, Antanaičio ir kitų) kurių tarpe buvo vienas aptrūnijęs, bei jų nuotraukomis ir Rūpintojėliais, 200 metų amžiaus. Reikia pastebėti, kad parodoje buvo išstatyta daug nuotraukų, kurias atsiuntė lietuvių dailininkai iš Šiaurės Amerikos ir kitur, be to paminėtinas ponios Daudžvardienės iš Čikagos išstatytas gintarinis rožančius. Parodoje buvo išstatyta nemaža religinio turinio knygų bei žurnalų. Parodą puošė tautodailininkės Salomėjos-Genės Teresevičienės darbo kilimai ir Marijos Remenčienės audiniai bei juostos.

Lietuvių delegacijos, kurios priešakyje buvo vyšk. V. Brizgys, lankymasis pas Brazilijos prezidentą Cafe Fil-

ho su originalia dovana — lietuviškos sodybos aukso raižiniu prezidentui — buvo spaudoje ypatingai atžymėta, įdedant tos delegacijos teikiant dovaną nuotrauką.

Be to, pažymėtina, kad Sao Paulo Liet. Katalikų Bendruomenės Choras, vadovaujamas komp. Juozo Strolios, puikiai pasirodė tautiniais drabužiais pasipuošę Rio de Janeiro konservatorijos salėje su religiniu bei liaudies dainų koncertu.

Iš viso, lietuviai tarp visų iš anapus Geležinės Uždangos kilusių tautų pirmavo.

KAROLĖ PAŽĖRAITĖ

Norima suvaržyti kreditą
Australijoje

Rugsėjo 12 dieną Camberroje įvyko pasitarimas tarp min. pirm. Mr. Menzies bei jo ekspertų ir bankų atstovų, kurio tikslas rasti būdus, kaip sumažinti per plačią nūdojamą kreditą. Kaip žinome, dabar Australijoje kuo ne kiekvieną dalyką galima pirkti kreditu įmokant labai mažą depozitą ir toliau mokant labai mažomis savaitinėmis ar mėnesinėmis sumomis, o kai kurios firmos siūlo savo gaminius jau visai be jokio depozito. Tokia padėtis skatina pirkimą, bet kartu grėšia infliacija, t.y. pinigų vertės kritimu.

Tuoju išgykite
PROSPER MERIMEE NOVELĖ
LOKYS

Šioje novelėje žymusis prancūzų rašytojas pasakoja apie Zemaityjos grafo šeimės šeimos tragediją.

"Lokys" gaunamas šiose vietose:
ADELAIDEJE — "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh S.A. ir sekmadieniais prieš pamaldas ir po pamaldų lietuvių parapijos bažnyčios salėje.

MELBOURNE — N. Butkūnas, 9 Cowper St., St. Kilda, o sekmadieniais prieš lietuvių pamaldas ir po pamaldų.

SYDNEY — E. Stašys, 17 Belmore ave. Belmore.

GEELONGE — L. Bertašius, 152 Watson St., North Geelong.

PERTHE — Kun. L. Kemėsis — prieš lietuvių pamaldas ir po pamaldų.

Kitur gyvenantieji tautiečiai prašomi užsakymus siųsti tiesiog leidyklai.

Kaina 5 šilingai (siunčiant paštu 5/6).

Šios novelės išleista nedidelis kiekis, todėl prašome nevilkinti su užsakymais.

JUOZAS ALMIS JŪRAGIS

TRAGIŠKOJI ŽIBUOKLĖ

Motto: Tas mums guodžia širdį, akį,
Ko pajuntame netekę.

Į susnūdusį beržyną,
Siuntė saulė linksmą žinią.
Liejo ji gyvybės vyną,
Medžių širdis atgaivino,
Kad, pajutę saulės žinią,
Sužaliuotų vėl beržynai
Ir į pievų žalią plotą
Žaliomis šakelėm motų.

Ji jievas žemoj palaukėj
Lyg žaliu šerkšnu aptraukė,
Ir spalvom gintaro gryno
Klevų galvas padabino.

Siuntė šilimą ji švelnią
Laukui, šilui ir pakalnei,
Glostė miško samanėles,
Išdžiovino kelio smėlį.

Pakeles ji geltonžiedžių
Šypsanciais žiedais parėdė,
Kad visi, kurie keliais eis,
Užburti žiedais puikiaisiais,
Palytėti šilto vėjo
Tartų: — Jau žiema praėjo!
Ir veidai jų nusišvietę
Imtų šypsenom žydėti.

Po lazdynu, šalia kelmo
Iš tamsios velėnos gelmių
Ir šiltos šviesos žaidimo
Mėlyna žibuoklė gimė.
Augo stiebas, žydo žiedas,
Danguis mėlsviu apsirėdęs,
Trapus žiedas žemės klonio,
Gėlė ilgesio — svajonių.

Žiedas mėlynas praviro,
Gėlė dairės — kur ji yra
Ir į tėviškės peisažą
Kreipė savo žvilgsnį gražų.

Matė ji dulkėtą kelią,
Kelmą, samanomis žalią,
Matė ji lazdyno krūmą,
Kaip įsai su vėjais grumias,
Matė, jog ant lauko plyno
Ji tiktai viena mėlyna...

Į visus pasaulio šonus
Ji nusilenkė malonai
Ir pasveikino kaimynus:
Kelią, kelmą ir lazdyną,
O nutaikius gerą laiką,
Kiekvienam pasakė: — Sveikas! —
Ir, pratarus gerą žodį,
Mėlsvą šypseną parodė.

Saulės spinduliu šviesoje
Ji mažais lapeliais plojo
Ir dainavo: — Kokia šventė!
Kaip smagu man čia gyventi!
Kaip smagu pasauliui būti,
Nors esu tokia mažutė.

Laukdavo žibuoklė rytą,
Rytą gausios rasos krito.
Žibuoklėlė rasą mėgo:
Buvo taip smagu po miego
Jausti žiede drėgmę vėsią
Ir, auksinei saulės šviesai
Imant rasoje mirgėti,
Lašuose save regėti.

Rasos veidrodis atkūrė
Visą liekną jos figūrą.
Ji žiūrėjosi užburta —
Kaip jinai graži sukurta!
Koks žavus jos mėlsvas veidas,
Lyg dangaus mėlynės aidas,
Į žiedelį mažą puoless.
— Aš gražuolė, aš gražuolė! —

Ji vis dairėsi aplinkui,
Ar kaimynams ji patinka,
Bet tik vienas lauko vėjas
Žiedu jos susižavėjo.

Vėjas — vėjas!
Nusibodo, įkyrėjo
Be draugų, be užtarėjų
Žibuoklėlei pakelėje
Po vienodais vėjo gūsiams
Linkti vis į vieną pusę.

Vyturėlis ore gieda,
Saulė teka, kyla, rieda.
Vėjas gena debesėlių,
Suka dulkes, kelio smėlį.
Viskas juda ir keliauja,
Išgyvena ką nors naujo.
Ir žibuoklė nenorėtų
Vis vienoj svyruoti vietoj.

Nusibodo, įkyrėjo
Neramusis lauko vėjas.
Tai atskrieja, tai nuskrieja
Ir laukuose vaikštinėja.
Čia paglosto jos galvelę,
Čia lazdyno šaką kelia,
Čia tolyn kažkur nueina
Švilpdamas laukinę dainą.
Ir žibuoklė liūdna daros —
Koks likimas jos negeras!
Smaugia ją mintis atėjus:
O kodėl nesu AŠ vėjas?!

Kad aš būčiau debesėlis,
Kilčiau — lėkčiau pasikėlus
Į pasaulį šviesų platų,
Kurio akys neužmato
Stovint vietoj žemumoje
Palei kelmą, niūrų, seną
Prirakintai naktį, dieną.
To pasaulio — mielo, didžio
Laimė man pikta pavydi. —
Taip galvojo nusiminus
Žibuoklėlė po lazdynu.
Kai ją vėjas švelniai supo,
Buvo ji visai be ūpo...

Rankom, žvilgsniais susipyne,
Lyg žydėjime žolynai,
Du jauni, laimingi žmonės
Džiaugsmo nuostabioj kelionėj
Takeliu pro šalį ejo.
Jie žibuoklę pastebėjo

Skaisčiai žydinčią prie kelio.
Jis, nuskynęs ją, pakėlė
Ir, tuo radiniu laimingas,
Tarė: — Žemė stebuklinga
Vėl iš miego prisikėlus
Pražydyti gundo sielą.

Paklausyk — paukščiai gieda,
Ant kiekvieno grumsto žiedas.
Žiedus skleidžia žiednas krūmas —
Toks pasaulio įvairumas!

Šis pavasaris nušvito
Švesti mūsų meilės rytą.
Kaip visų gražiausių gėlių
Tave myliu, mergužele.
Tu viena esi pasauly
Man kaip žvaigždės, man kaip saulė.
Tau žibuoklę šią laukinę
Savo meilės laidui skyniau.
Tegu saulė, vėjas liūds
Ir visa gamta pabudus,
Spinduliu tas okeanas —
Būsi mano, būsi mano!

O ji šypsanti, nuraudus,
Sau prie lūpų žiedą glaudė.
Atsirėmusi į petį
Žvilgsnį mylintį jam metė
Ir tyliai pasakė: — Myliu.
Su tavim nors šimtą mylių,
Su tavim kiekiausių kelių
Eisiu į pasaulio galį.
Viena meilė, vienas jausmas
Spindulingai teapsiaus mus.
Būsim širdimis patvarūs
Ar vargus, ar laimę gerą
Ateities rytojus rodys —
Dvi mūsų širdys — vienas žodis!

(Pabaiga sekančiame numeryje)

* K. Boruta tikrai turi būti grįžęs iš ištremimo, nes jau šiemet pasirodė 296 psl. jo knyga "Lietuviškos pasakos arba kas girdėta — negirdėta, bet į pasakas sudėta apie gyvulius, paukščius ir žvėris" Knygą iliustravo D. Tarabildienė. Jos kaina 7 rubliai.

SPAUDOJ PASIŽVALGIUS

JEI UŽMIRŠCIAU
LIETUVISKAI

Retkarčiais nueinu į tikros airių parapijos mokyklą. Aną dieną aplankiau du aštuntus mergaičių skyrius. Kai leidau mergaitėms klausyti, ko tik jos nori, tai viename skyriuje visi klausimai buvo apie šeimų persiskyrimus, o kitame apie sovietų elgesį okupuotose kraštuose. Jau buvau bepradedęs galvoti, kodėl tokie skirtingi klausimai to paties amžiaus mergaičių, kai viena mergaitė, gavusi leidimą, atsistojo ir paklausė:

— Kokiose vietose jūs buvote Lietuvoje?

Atseit, ta airių mergaitė Lietuvą žino.

— Beveik visose, — atsakiau. O kokiose tu buvai?

— Aš iš Kauno.

— Pavardė?

— Jūratė Jasėnas.

Štai tau airė iš Kauno, Ir sužiuo visos, kai mes lietuviškai pradėjom kalbėti. Tik štai kodėl tame skyriuje visi paklausimai buvo apie sovietų kankinamus kraštus. O Jūratė Jasėnaitė gražiai kalba lietuviškai.

Kai mokyklos raštinėje vėliau stebėjau, kad tarp airių mokykloje suradau ir lietuvių, tai užgirdau, kad Jūratė geriausia mokinė. Ji laimėjusi anglų kalbos rašymo konkursą, kuriame dalyvavo daugelio mokyklų mokiniai.

Parėjęs į kleboniją užklausiau kuni-gus:

— Ar žinote, kas iš mokinių laimėjo anglų kalbos rašymo konkursą?

— O kas?

— Lietuvaitė tremtinė Jūratė.

Žvilgtelėjęs vienas į kitą airiai ir pagaliau vienas tarė:

— Gėda mūsikiams.

O kai kitą dieną sutikęs Jūratę pasakiau: "Žiūrėk, angliškai gerai mokėdama, neužmiršk lietuviškai", tai ji atsakė:

— Jei užmirščiau lietuviškai, tai mano mama man galvą nusuktų.

(*Draugas, Chicago*)

* * *

Tokių Jūračių turime ir čia, Australijoje. Bet kiek? Ne daugiau kaip ir Amerikoje ir kitur — pirštais suskaitomos. Viską lemia šeima.

MANO KAIMYNĖ

Mano kaimynė, jau senyva moteris, gera ir širdinga. Gražiai ji atsimeina anuos laikus, kuomet mūsų šiandieniniai "senlietuviai" buvo dar "naujieji ateiviai", vadinami grinatoriais. Tuo laiku lietuvių kolonijose buvo įprotis — reikia pasakyti, labai kultūringas — dažnai rengti prakalbas. Tas prakalbas rengdavo vietinės pašalpos draugijos arba centrinių organizacijų skyriai-kuopos. Dažniausiai tų prakalbų tikslas būdavo paagituoti dar palaiduosius tautiečius, kad jie prisirašytų prie draugijų.

Kalbėtojai mielai aiškino organizavimosi reikalą, žodžiu, agituodavo įstoti į draugiją. Papasakodavo ir dar apie šį bei tą. Duodavo pasaulinę apžvalgą. Lietuva ir jos reikalai visada būdavo paliečiami.

Tarp kit-ko, visada būdavo neatleidžiamai pasmerkiamas girtuokliavimas. Kaip žalingas tamsumo pažymys pas žmogų, pas šeimą, o per šeimą ir visai tautai.

Anais laikais baisi negarbė buvo būti girtuokliu. Papasakodavo įvairiausių juokų apie tas nelaimingas aklas žiurkes — girtuoklius. Taip kad žmonės ilgai, ilgai atsimindavo, ką kalbėtojas sakė. Tada ir tie kroniški girtuokliai gerdami slėpdavosi, kad kartais kas nors jo ar jos nepamatytų geriant. Žinojo, kad bus išjuokti — akla žiurkė išvadinti. Akla žiurkė nemato kur eina, puldinėja šen ir ten... Ar gailėtis, ar juoktis?!

O, gink Dieve, jei dar koks kalbėtojas sužinos? Ko tik apie jį ar ją visiems nepripasakos?! Kokia gėda, kokia negarbė...

Girtavimas — tamsumo pažymys. Kai progresas visose gyvenimo srityse taip sparčiai eina pirmyn, kas gali išdrįsti mardyti tame tamsybės urve — alkoholy?

— Vėl, mūsų laikraščiai, — tęsė mano kaimynė toliau. Visi kaip vienas — balti, geltoni ar raudoni — visi pa-

smerkdavo tą baisų žmonių priešą — GIRTUOKLIAVIMĄ. Rašydavo apie alkoholio nesekmes, ir apie visa, kas tik dėl girtuokliavimo atsitikdavo. Skaitęs pats sau nusišypsodavo... Na, ir ką tik pirmąjį susitikęs, tuojau pasakodavo naujienas iš laikraščio, kas ir kur atsitikdavo dėl girtuokliavimo. Atsitikimai visi šurpūs.

Dabar mes savo laikraščiuose nieko nerandame apie alkoholio žalingumą. Atvirkščiai, dar net ir fotografija ideidama, vaizduojanti bonką kaip svarbiausį viso įvykio tašką, apie kurį visi iškilmingai susėdę prie stalo. Oh! Oh! Bijau pasakyti ir profesijas. Tik aukštais titulais — mūsų vadai! Pasi-statę sau po nosę bonkas, garbina alkoholio dievaitį — Bachą! Dar anais laikais mes į savo vadus žiūrėjome su pagarba. Dabar?... Kokį pavyzdį duoda mūsų jaunuomenei? Jaunajai kartai?

Mano kaimynė net ašaras apsišluostė pasakodama. — Šiandien alkoholis yra virtęs labai labai garbinamu dievaičiu. Klausimas, kur mūsų mažą išblaškytą tautą nuves? Jei ką ruskiškai neišnaikins, tai patys sauzudiškai paskandins alkoholy...

Nėra jokio parengimo, kad ten neuždarbiautų alkoholiais. Alkoholis yra virtęs pagrindiniu uždarbiu mūsų parengimuose. Baisu!

Mano kaimynė padavė man vieno angliško laikraščio iškarpa. Rašoma apie alkoholio dievaitį garbinančią porą:

"Aną dieną į policijos nuovadą įėjo tūla moteris. Radusi policijos viršininką vieną patį viduje, ėmė jam skusti savo girtuoklį vyrą. Nežinanti, ką su juo daryti. Girtuokliaujęs. Pirmą pralokdavo tik uždarbi. Dabar pradėjęs pardavinėti namų rakandus, ir visą tą supilęs į savo nepasotinamą gerklę.

Policijos viršininkas, paglostęs savo riebią gurklį, švelniu balsu paklausė, ar ji pati nėra bandžiusi ką nors daryti, kad sustabdytų vyrą nuo tokio baisaus girtuokliavimo? Moteris aiškino, kad ne. Tik sykį apmušusi šluota. Užrakinusi lietingą naktį duris ir pralaukusi lauke. Palikusi jį vieną visą savaitę namuose, o pati išvažiuousi pas gimines. Paskui vėl sugrįžusi. Išmušusi jam du dantis. Išrovusi pluoštą plaukų. Apipyvusi šaltu vandeniu. Apipyvusi karšta kava, ir tuo puodeliu dar apmušusi. Užrakinusi vieną naktį spintoje. Buvusi padavusi skundą į teismą persiskyrimui, paskui vėl atšaukusi. Įstūmusi prausykloje į vonią, ir paleidusi ant jo šaltą vandenį, o kai tas rėkė, tai užkišusi gerklę mūlu. Pripurkštusi į akis pieno. Privertusi be kojinių avėti per savaitę. Sudaužiusi į jo galvą dvi lėkštes. Prišiusi už kojos rūsyje prie stulpo ir išlaikiusi ten dvi dienas ir naktis. Apipyvusi pamazgomis ir privertusi virtuvės grindis išmazgoti. Užmovusi maišą ant galvos ir taip išlaikiusi rūsyje per naktį.

Ir... pagaliau perpykusi ir pati nu-stojusi girtuokliauti. Policijos viršininkas nusišypsojęs, perbraukė pirštais porą kartų savo riebią nudrįbusį pagurklį ir pasakė: — Poniute, tamsta

KADAISE RAITELIS JOJO PRIEŠAKY TRAUKINIO

Kai skraidome lėktuvais arba skubame automobiliais, rodos, visai pamirštame traukinį. Nors jis pasipuošęs, pablizgintas, bet vistiek atrodo lyg senas pensininkas, gyvenęs tik senuoju garsu. Ilgesnei kelionei retas kuris tenori sėsti į traukinį ir dienų dienas dundėti.

Dabar mums atrodo, kad traukinys taip pat pritaipęs prie geležinkelio, jog jiedu vienas be kito kaip ir neįmanomi. Tačiau jų vieno ir antro kilmė yra betgi ne ta pati.

Dar senovėje, kada nebuvo geležinių kelių, žmonės suko galvas, kaip pasidaryti sau tokį kelią, kuriuo lengviau būtų važiuoti. Ypač daug galvosūkio buvo kalnų pramonėje, kur kas-syklose reikėjo stumti vežimėlius. Tenai darbininkai pasitiesdavo medinius balkius, kurie iš tiesų ir buvo geležinių bėgių senoliai.

Juo toliau, juo labiau įsigudrino. Taip 1630 metais tuos medinius balkius, pasakytume "medžkelius", sugalvojo kaustyti — medžio balkius, skirtus ratams riedėti, apklėjo geležies juostomis. Tai buvo pirmas geležinkelis. Jo bėgiai buvo tarsi loviukai su briaunomis iš abiejų šonų, kad ratą prilaikytų. Paskui ėmė daryti bėgius tik su viena briauna. Pagaliau, visai be briaunos. Tie senieji geležinkeliai tarnavo tik pramonei.

Anglams štai atėjo mintis, kad galima geležinkeliais vežioti žmones ir šiaip prekes. Taip jie 1795 metais nuklojo geležinkelį tarp dviejų miestų — Cardifo ir Merthuro ir paleido juo va-gonus riedėti. Tuos va-gonus, žinoma, traukė tokie garvežiai, kurie garsiai žvengė ir mėgo avizus.

Tik kai 1814 metais Jurgis Stephensonas sulipdė pirmą lokomotyvą — garvežį, tik tada geležinkeliams atidarė tikros perspektyvos. Iš karto žmonės badė liežuviais patį Stephensoną, kaip ir kiekvieną už kitą pranašesnį, kad mėgstama badyti, bet jis to nepabūgo. Po 11 metų Anglijoje buvo pastatytas pirmas geležinkelis tarp Stocktono-Darlingtono, ir Stephensonas, įrodęs savo projektą, triumfavo.

Greit geležinkeliai paplito visoje Anglijoje, Amerikoje ir pagaliau Europoje.

Žinoma, šio traukinio greitis buvo nepavydėtinas. Judėjo jis pamažu. Geras pestininkas galėjo jį pralenkti. Bet traukinys daug pavežė. O tai buvo svarbiausia.

Traukinio pradžioje baidėsi ne tik arkliai, bet ir patys žmonės. Sklido įvairūs gandai, kad su ta pragaro mašina išnešiojamos keistos ligos. Vokietijoje sakė, kad keistus galvos skausmus įgauna tas, kas išdrįsta važiuoti traukiniu. Bet visiems kėlė rū-

jau viską išbandei ir aš nebeturiu ką daugiau patarti.

Bronė Ivaškiūtė (*Mot. Dirva*)

Kiek karčios teisybės pasakytą šiais paprastais žodžiais! Tik apsidairykime ir pestebėsime, kad ir mes mirks-tame alkoholyje.

pesčio, kaip gali toks įrengimas be arklio važiuoti. Vieni aiškino, kad traukinį velka "nečystas garas". Kiti tvirtino, kad jo viduje tupi velnias ir, norėdamas suvedžioti žmones, suka ratus. Žinoma, tokiem pabaisom pridarydavo visokių kliūčių — medžiais ir akmenimis užversdavo bėgius.

Tokiu atveju prieš traukinį jojo raitelis su vėliava, kuris pašalindavo pasitakiusias lengvas kliūtis, o sutikęs didelę kliūtį, pamojavęs vėliava, iš tolo sustabdydavo traukinį.

Garinis traukinys seniai jau buvo patobulintas ir švilpdamas lėkė iš miesto į miestą, pačiam mieste dar ilgai pasilikta prie senojo tipo — prie geležinių bėgių ir va-gonų, traukiamų arklių. Dar prieš pusšimtį metų tokie vežimai keliavo Paryžiaus gatvėmis. Buvo ir Kaune toks "traukinys", per-neapsižūrėjimą ilgai užlikęs ir vadinamas "konke". Jį tenuvertė tik nepriklausomybės laikais studentai. Tada Kaunas sumodernėjo, neįsitaikė tramvajaus, bet perėjo tiesiai prie autobusų, kuriuos Amerika tik po šio antrojo karo įsiveda visuose miestuose.

PASKUTINĖS KNYGŲ
NAUJIENOS

Mirko Jelusiū Cezaris, istorinis-monografinis romanas iš senosios Romos imperijos žydėjimo laikų, išleistas antrąja laida. Knygą išleido Terra, netgi trimis dalimis. Žiniomis iš JAV-bių, šis veikalas ir dabar, kaip prieš daugelį metų Lietuvoje, tapęs "best selleriu" JAV lietuviškajai visuome-nai.

Savotiška sensacija knygų rinkoje yra Andriaus Valucko romanas *Nemuno sūnūs*. Šiuo metu pasirodžiusi tik pirmoji romano dalis, vaizduojanti panemunės ūkininkų gyvenimą ir vargus Nepriklausomybės metu, ypač išryškinanti ūkininkų sukilimą Suvalkijoje. Antroji romano dalis, kuri dar tebėra spaudoje, vaizduoja Suvalkijos panemuniškių gyvenimą bolševikų ir vokiečių okupacijos metu. Knyga yra autoriaus leidinys.

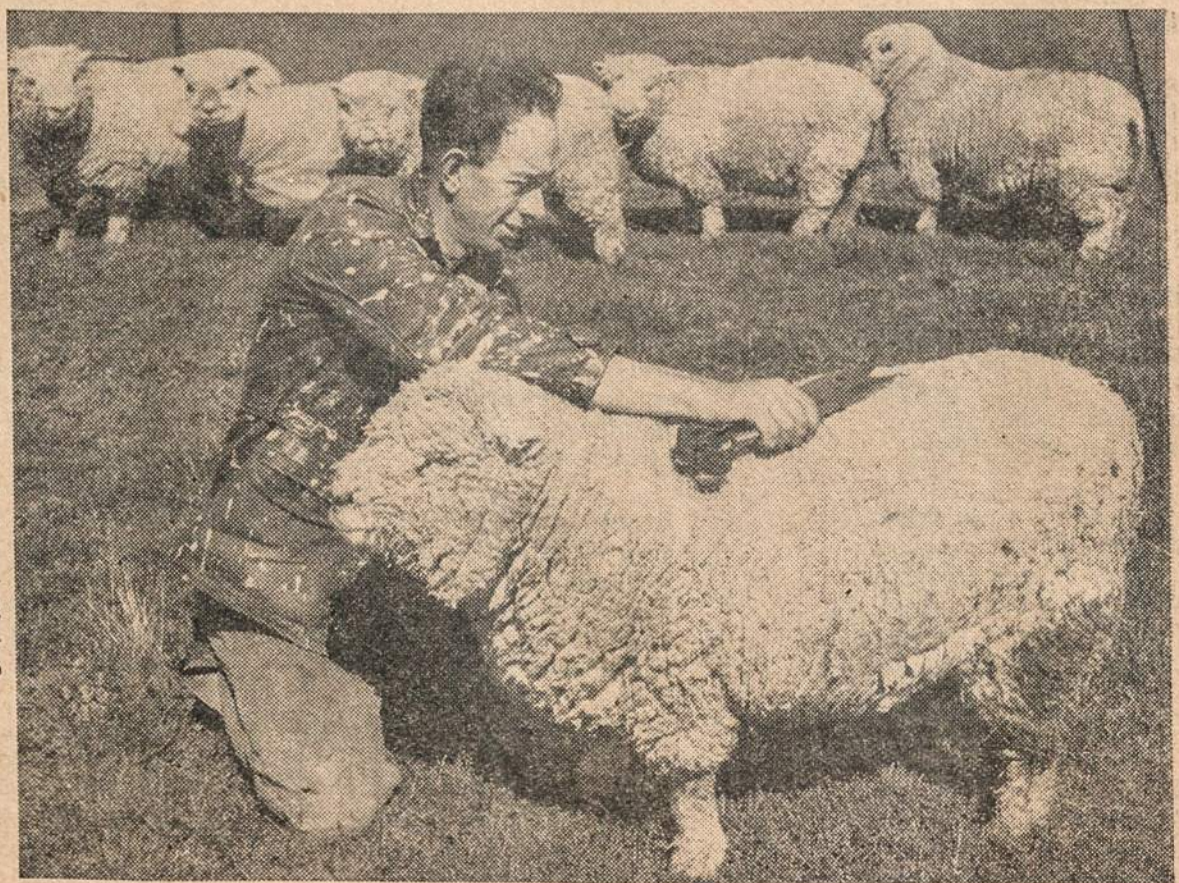
Knygų leidykla Terra šiais metais davė visą eilę pirmaeilį veikalų, kurių tik vienas antras tėra pasiekęs Australiją. Tarp jų pirmoje vietoje minėtini: Balio Sruogos *Milžino paunksmė*, istorinis veikalas iš Vytauto Didžio, viešpatavimo pabaigos; Balio Sruogos *Kas bus, kas nebus*, bet žemaitis neprašus, istorinė apysaka iš Napoleono žygio per Lietuvą; Thor Heyerdahlio *Kon-Tiki ekspedicija*, plačiai pasaulyje išgarsėjęs veikalas apie naujųjų vikingų žygį per Ramųjį vandenyną; Liudo Dovydeno *Naktys Karališkuose*, apysaka jaunimui apie auksinę šienapjūtę tolimose Karališkių lanuose, ir kt. Tarp artimiausių *Terros* darbų paminėtini prof. J. Balčikonio *Lietuvių Kalbos žodynas*, prof. P. Cepėno ir kt. *Tarptautinių žodžių žodynas*, Jurgio Savickio memuarų knyga *Žemė de-ga*, Igno Šlapelio monografinis iliustruotas veikalas *Leonardo da Vinči*, Jurgio Jankaus naujusias romanas *Senas kareivis Matatutis* ir kt.

J. Sk.

* Kalifornijoje viename laikraštyje jaunas žmogus pasiskelbė ieškąs darbo ir sutinkąs viską dirbti — "vistiek, ar kurį Amerikos bonką išplėsti, ar jei norite, jūsų uošvę pro langą išmesti"

Nežiūrėk nuliūdusiai praeitin — ji nesugrįžta; išmintingai gerink dabartį — ji priklauso tau; eik pirmyn sutikti nežinomą ateitį be baimės ir su vyriška širdimi.

H. W. Longfellow, JAV poetas

Didžiausias Australijos turtas — 120 milijonų avių. Už avių vilną ir mėsą. Australija kasmet gauna iš užsienio apie 600 mil.svarų, t. y. apie 60% viso eksporto. Pasaulinėje rinkoje pradėjus kristi vilnos kainai susirūpino tiek vyriausybė, tiek ir kiti ūkio vadovai.

Iš Mr. J. Gausio Kontoros

Razumnas Vosylius Tikrinimo Komisijoj

Po karo rusai grįžtančius savo belaisvius atidžiai tikrindavo, ar kartais jie nėra per daug gero matę už komunistų sukurto rojus sienų. Apsikrėtusius Vakarų pasaulio idėjom siųsdavo į darbo stovyklas, iš kurių nebuvo vilties daugiau sugrįžti.

Vosylius, ilgai buvęs vokiečių karo belaisvis ir tik dėl savo geležinės sveikatos išlikęs gyvas, karui pasibaigus parvyko į Rusiją. Tikrinimo komisaras apsidžiaugė jo grįžimu pareiškęs, kad dabar reikią tokių vyrų kaip jis, nes Rusija turinti padėti "atsistatyti" savo talkininkams — Amerikai ir Anglijai, kurios labai vargstančios. Vėliau komisaras draugiškai klausinėjo:

— Ką gražaus matei ten, drauge?
— Nieko. Tik Maskvoj mačiau gražų elektrinį tramvajų.

— O Vokietijoj? Ką ten žmonės valgo?

— Ropes, — tarė Vosylius. — Ir tos kietos kaip medis arba supuvusios. Čia tokias šeriami kiaušėm, o ten jas duoda žmonėms.

— Ar žmonės ten turi radijus?

— Turi, bet labai keistus ir nepatogius. Čia atsuki ir girdi tiesiai iš Maskvos, o jie daug turi privargti, kol išsirenka stotį. Suka vienon pusėn — visom kalbom prabyla, suka kiton — dar pasiučia. Tik vargas ir nepatogumas su jų radijais. Tai ne mūsų...

— Matei anglus ir amerikiečius?

— Mačiau.

— Kaip jie atrodo?

— Biednai. Jie turėjo viską iš mūsų: ginklus, automobilius ir net mūsų žvaigždę. Tik kad visai nesusimaišytumėm, mūsų žvaigždę buvo nutepę baltai.

— Ką iš ten parsinešei?

— Utėlių, drauge.

— Gerai, — linksmai tarė komisaras. Dabar gali įsijungti į didžiosios tėvynės ateities garbę.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

— Bet tamsta gerai žinok, — sako šeimininkė atėjusiam kambario nuomoti — moterys negalės pas tamstą lankytis, aš to neleisiu.

— O vyrus ateiti tamsta leisi?

— Taip, jie laisvai galės užėiti.

— Tuo atveju aš kambarį imu savo sužadėtinei.

SKIRTUMAS

Koks skirtumas tarp protiniai paveikto ir užhipnotizuoto? — klausia vyras daugiau apsisikaičiusios žmonos. Labai paprastas, — atsako toji. Sakysim, tau sakau "durnas esi", tu ginsies, aš vėl kartoju, ir tu pagaliau, prisipažįsti esąs tikrai durnas. Šiuo atveju būsi protiniai paveiktas. Kitaip antru atveju. Aš tau sakau "durnas", tu giniesi, aš kartoju, tu visvien giniesi. Tada ženklas, kad tu esi užhipnotizuotas ir negali susigaudyti, koks tu iš tikrųjų esi.

NUODĖMĖ MELUOTI

— Vaikai, kurie prižadate per visus metus gerai mokyti, atsistokite, — liepia seselė. Visi sustoja, tik vienas liko sėdėti. Seselė jį klausia:

— O tu, ar neprižadi mokyti? Ko nesistoji?

— Sesele, taip per akis meluoti juk nuodėmė. Aš nenoriu prisidėti prie kitų nuodėmių. Man užtenka savųjų.

GAVO SĄSKAITĄ

Vienas ūkininkas Ohio valstybėje nesutiko policijai mokėti 10 centų pabaudos už automobilio perstovėjimą uždraustoje vietoje, nes už tokią menką sumą jis negausiąs sąskaitos. Teisme jis turėjo sumokėti 9,75 dol. ir gavo sąskaitą.

TAIKINGI KAIMYNAI

Du kaimynai susitiko prie savo namų. Pirmasis nusiima mandagiai kepurę, pasisveikina ir atsiprašo:

— Aš labai apgailestauju, kad mano perekslė višta peršoko per tvorą ir jūsų darže sukaptė lysvę.

— Tai nieko, — atsako mandagiai kitas kaimynas, — nėra čia kuo tamstai rūpintis. Mano šuo jį jau sudraskė.

— Taip? Bet dėl to tamsta nesirūpink. Aš jūsų šunį suvažinėju.

— Šitai? Bet tamsta nesigrausk dėl menko daikto. Mano sūnus, tas palaidūnas, jau spėjo įsibrauti į jūsų garažą ir iškulti automobiliui langus.

— Tai niekis, bus nauji. Bet mano sūnus, tas pramušgalvis, jūsų sūnų pagavęs, jam išsuko ranką...

SKRAIDANČIOS LĖKŠTĖS

Prancūzijoje statistika apskaitė, kad kiekvienoje šeimoje per metus sudaužoma 5 svarai lėkščių. Jei kuri šeima nei vienos nesudaužo, tai ten, kur vyras susiginčija su žmona, sukliama dešimtį kartų daugiau.

TIK SAPNE

— Sapnavau, — skundžiasi ponias daktarui, — rodės eįau be jokių drabužių, vien tik kepuraitė pridengusi galvą.

— Ar tokioj situacijoj nesijautėt nė kiek nesmagiai, — pasiteiravo daktaras.

— Ir dar kaip! Kepuraitė buvo pernykštės mados.

PAĖDARĖ PAŽANGĄ

— Girdėjau jūsų duktę yra labai pažengusi dainavimo pamokose, jau visai gerai dainuoja, — pagiria viena kumutė kitą.

— Tikrai gerai, — atsako ana patenkinta. — Išivaizduokite, kokia pažanga! Šiandien mano vyras jau galėjo išimti vatą iš ausų.

PRARADO NUOJAUTĄ

Teismų teisėjas klausia per greitai važiauvusį kaltininką, kuo jis galėtų savo skubėjimą pateisinti. Kaltinamasis atsako:

— Esu lakūnas, o mes, lakūnai, neturime nuojautos, kas greitai skuba ir kas ne.

— Teisėjas atsako:

— Deja, mes pėstininkai dar skiriame greitį.
Ir nubaudė 50 svarų.

NORĖČIAU ŽINOT...

— Elenut, tavęs tikrai dar niekas nebučiavo? — klausia jos sužadėtinis.

— Niekas, Albinėli, kaip mane gyvą matai! Tik aš norėčiau žinoti, kodėl visi vyrai to paties klausia, kai pabučiuoja.

BAIMĖ PENKTOJO

Vyras aplankė ligoninėje savo žmoną, sulaukusią ketvirtą sūnaus. Slaugė pasveikino ir palinkėjo, kad penktoji būtų dukterė.

— Jokiū būdu, — atsakė tas susijaudinęs. — Aš tik ką skaičiau laikraštyje, kad kiekvienas penktas kūdikis yra kinietis...

GERAI IR BLOGAI

— Kaip einasi jūsų dukteriai?
— Labai gerai. Ji, žinote, ištėkėjo už amerikiečio. Jis pats gaminasi sau valgi, apvalo kambarius, išsprausia vaikus, išsiskalbia ir dar žmoną išleidžia į kiną. Tai rojus, ne gyvenimas mano dukteriai.

— O kaip einasi jūsų sūnui?

— Labai blogai. Jis, žinote, vedė amerikietę. Jis turi pats sau gamintis valgi, apvalyti kambarius, išsprausiti vaikus išsiskalbiti ir dar žmoną išleisti į kiną. Tai pragaras, ne gyvenimas mano sūnui.

TARPTAUTINĖ KALBA

Jau seniai žmonės galvojo apie vieną tarptautinę kalbą, kuria galėtų susikalbėti. Paskutiniame šimtmeetyje buvo išgalvota daug įvairių dirbtinių kalbų. Kai kurios iš jų, kaip Esperanto, Ido buvo jau platokai paplitę ir turėjo savo literatūrą, bet nei viena iš jų dar nepasidarė tikra tarptautinė priemonė, kuria plačios žmonių masės galėtų pasinaudoti.

Dabar yra išrasta dar viena tarptautinė kalba, vadinama — interlingua. Jos žodžiai nėra kokie naujadarai, bet paimti iš įvairių gyvų kalbų, daugiausia romanų kalbų grupės.

Tos kalbos gramatikos paprastumas padaro ją lengva kiekvienam išmokti, nes sakinyje yra tik viena veiksmožio džio forma.

Ši kalba nebuvo per vieną dieną išgalvota. Jau prieš 30 metų Tarptauti-

nis Institutas Niujorke pradėjo tos kalbos kūrimo darbą ir dabar yra parašyta daug literatūros.

Iš pirmo žvilgsnio ši kalba atrodo būtų panaši į ispanų, prancūzų ar italų, bet iš tikro taip nėra, nes ji neatrodo akiai neįprasta ir angliškam tekstui, be to lengvai skaitoma. Štai teksto pavyzdys, kurį, atrodo, kiekvienas, kas mokės romaniškų kalbų, supras be jokio žodyno.

"Energia est necessari pro toto que occure in le mundo. In temporates passate le plu grande parte del energia applicate esseva formate per le fortia muscular del homines e del animales domestic."

Hodie, carbon, petroleo, aqua e liquo nos da le grosso dėl fortia motor. Vostre muscules e mies es exempte de labor nimis dur. Fundamental mente toto le energia de nostro terra veni del sol. le calor e le lumine dėl sol octo minutes distant de nos in tempore de viage del radiation es cosa vital."

Lietuviškai būtų: Energija reikalinga viskam, kas vyksta pasaulyje. Praėjusiais laikais didžiausią energijos dalį davė žmonių ir naminių gyvulių raumenys.

Šiandien, anglis, alyva, vanduo ir medis suteikia mums d.ž. ausių motorinę jėgą. Jūsų ir mano raumenys sutalpomi nuo sunkaus darbo.

Visa pagrindinė mūsų žemės energija ateina iš saulės. Saulės šiluma ir šviesa — tik aštuonios minutės atstumo nuo mūsų radiacijos keliu — yra gyvybinės reikšmės.

Kaip matome, šioje kalboje yra daug jau žinomų tarptautinių žodžių ir techninių terminų panašiai vartojamų įvairiose kalbose, dėlto ji lengvai skaitoma.

Tė, kurie troškia, kad pasaulyje greičiau įsiviešpatautų visuotinė taika ir visi žmonės galėtų vienas kita suprasti tobulina tarptautinę kalbą — interlingua.

Kadangi interlingua kiekvienas gali be sunkumo paskaityti, tai susipažinimui su ta kalba galima gauti knygų: Science News Letter, 1719 N. Str., N. W. Washington 6, D. C.

(Tėv. Žib.)

Didžiausias pasaulyje knygos

Enciklopedinio pobūdžio didžiausia knyga laikoma Budos išminties santrauka TANGYM. Ji apima 225 tomus, po 14 svarų kiekvienas. Puslapių ilgis yra 40 cm ir tomo storis siekia 20 cm.

Turinio apimtimi dydžio primatas tenka dviem kiniečių veikalams: DIDŽIAJAI MOKSLINIŲ IR LITERATŪRINIŲ ĮVYKIŲ KRONIKAI ir KINIEČIŲ ŽODYNUI. Pirmojo veikalo tėra tik du egzemplioriai, po 11.000 tomų kiekvienas. Veikalui suredaguoti ir parašyti reikėjo 104 metų darbo.

Kiniečių žodynas išleistas 1640 m., suskirstytas į 5020 tomus, po 170 puslapių.

* New Orleans vienas lokalas yra pavadintas "Dantės pragaras". Nesenai prie jo durų pridėtas skelbimas: "Dantės pragare" įtaisytas moderniausias air conditioned".

Moderniški laikai: anksčiau kareiviai klodavosi lovas sau patys, o dabar...

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

GRAZIAI PAMINĖTA TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventė — Rugsėjo 8-toji — Adelaidėje paminėta rugsėjo 11 dieną, sekmadienį.

Jos minėjimas pradėtas pamaldomis šv. Juozapo bažnyčioje. Kun. dr. P. Jatulis ta proga pasakė tinkamą pamokslą ir kvietė tautiečius niekad nenusiūti vilties sulaukti laisvos nepriklausomos Lietuvos.

Po pamaldų bažnyčioje sugiedotas Tautos Himnas.

Vakare minėjimas buvo tęsiamas Australia Hall salėje. Minėjimą atidarė ALB vald. pirm. L. Martinkus, o išsamiai ir turiningai paskaitą skaitė Pr. Pusdešris, suminėjęs eilę Lietuvos istorijos faktų ir palygindamas juos su dabartine mūsų padėtimi.

Meninėjė dalyje pasirodė patyrę ir visiems gerai pažįstami menininkai. Genė Vasiliauskienė (sopranas), kuri, akomponuojant Mr. F. Lellman, padainavo 3 liaudies dainas, o publikai iššaukus — dar ir ketvirtą. Miss Dorothy Oldham, australė lietuvių būčiulė, pianistė, išpildė Čiurlionio Nokturną ir Preljudą ir Schumano Novelette. Pranas Matiukas, smuikininkas, akomponuojant Miss D. Oldham, išpildė Romansą (Svedseno) ir Nesleisk, saulele (Račūno). Paulius Rūtenis (baritonas), akomponuojant Miss D. Oldham, padainavo 2 liaudies dainas ir ariją iš operos Traviata. Rašytojas Pulgis Andriūšis nuotaikingai paskaitė ištrauką iš savos kūrybos. V. Ratkevičius padeklamavo S. Santvaro Metus, o J. Venslovavičius — Vėnečiūsius Ališai Laiškai Lietuvai ir Lietuvams.

Uždaromąjį žodį tarė ALB vald. pirm. L. Martinkus. Sugiedojus Tautos Himną minėjimas buvo užbaigtas, tačiau dar nevisai: Tautos šventės proga Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupė rugsėjo 30 dieną pastatys premjerą Binkio Atžalyną.

Į minėjimą atsilankė per 400 žmonių, ir erdvi Australia Hall buvo pilnutėlė.

Minėjimas buvo gerai paruoštas ir praėjo labai sklandžiai. Visuomenės padėka menininkams, prelegentui ir valdybai.

RUGSĖJO 8-TOSIOS MINĖJIMAS ADELAIDĖS SAVAITGALIO MOKYKLOJE

Rugsėjo 10 d. 11 val. visi mokyklos mokiniai ir dalis mokytojų susirinko mokyklos salėn paminėti Tautinės šventės — rugsėjo 8-tosios.

Mokyklos vedėjas, pradėjęs minėjimą, paprašė į salę atnešti tautinę vėliavą. Vėliava buvo pagerbta visu susirinkusiųjų atsistojimu.

Toliau istorijos ir geografijos mokytojas p. V. Neverauskas vaikams priėmimo kalba supažindino su rugsėjo 8 d. prasme ir reikšme lietuviams, ragino visus labiau vartoti lietuvių kalbą ne tik pamokų metu, bet ir žaidžiant ar kalbant su draugais pertraukų metu, o tautinių švenčių dienomis pasistengti nė vieno žodžio neištarti svetimą kalbą.

Po mokytojo p. Neverausko kalbos mokiniai Juozapaitis, Kučinskaitė, Pečiulytė, Kerulytė, Bernaitis ir Andriūšytė gražiai pasakytomis eilėraščiais nuvedė visus susirinkusius į Lietuvą su ošiančiais miškais, čiurlenčiais upeliais ir girgždančiomis svirtimis...

Mokyklos vedėjas, dėkodamas programos dalyviams, kvietė visus atsilankyti į Bendruomenės Valdybos ruošiamą rugsėjo 8 d. minėjimą Australia Hall, kur bus progos daugiau išgirsti apie Lietuvą.

Minėjimas buvo baigtas visų dalyvavusių gražiai sugiedotu Tautos Himnu. Vėliavą nešė A. Zamoiskis, palydovais buvo J. Vildziūis ir A. Užubalis.

Buvęs

GELIŲ DIENA, š.m. rugsėjo mėn. 28 d. vakare (tiksliai valanda australų laikraščiuose), Elder Park (prie Torrens upės)

DĖMĖSIO!

Lietuviškas krupnikas ar degtinė

Pomeranz, Slyvinė, Stumbrinė — nepamainoma šeimos švenčių progomis! Reikalaukite buteliuose tik-tai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos Ereliu ant etiketės.

estradoje (Sound Shell), Savaitgalio Mokyklos tautinių šokių šokėjų grupė šoks tautinius šokius. Šokių mokytoja p. Lapšienė ir akordionistas p. Grigonis intensyviai ruošia šokėjus, kad geriau pasirodytų.

"ATŽALYNO" BELAUKIANT

Rugsėjo 30 d. Adelaidės lietuviai turės progą išvysti Kazio Binkio "Atžalyną", statomą Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupės. Tai bus pirmas vaidinimas statomas Adelaidėje, reikalaujantis 20 veikėjų. Juos mūsų nenuilstantis Paulius Rūtenis surinkęs ir subūręs į kolektyvą ir vėl pateikia mums vieną iš savo lietuviško repertuaro veikalų.

Labiausiai širdį džiuginantis faktas yra tai, kad "Atžalynė" be nuolatinio Grupės aktorių branduolio, pirmą kartą dalyvauja gražus būrys Adelaidės lietuviško jaunimo, kurie, reikia, tikėtis, nenutols nuo Grupės po "Atžalyno", bet ir ateity liks jos nariais. Kas gali būt maloniau už mūsų jaunosios kartos, to Adelaidės lietuviško atžalyno, pasirodymą Kazio Binkio "Atžalynė"!

Daugelis iš mūsų esame matę "Atžalyną" Lietuvoje. Niekas iš mūsų nesitikėjo tuomet, kad už 15 metų matysime tą patį veikalą tolimoje Australijoje. Mes, adelaideiškiai, esame laimingi turėdami savo tarpe Teatro Mylėtojų Grupę, kuri, nenuilstamai dirbdama, laikas nuo laiko keloms valandoms mus nukelia atgal į Tėvynę.

Arūnas

Melbourne

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMŲ IŠSIGIJIMO KOMITETO PASKUTINIS PRANEŠIMAS

Lietuvių Namų išsigijimo vėjus Melbourne sėkmingai vedamas ir kasdien randa daugiau ir daugiau pritarėjų.

Malonu pasidžiaugti, kad jau išplatinta virš 230 akcijų ir žengiamo į antrą tūkstantį svarų, kurie bus panaudoti pirmam išsigijimo namo depozitui. Didesnės organizacijos, kaip antai: Bendruomenės Melbourne skyrius, Sporto Klubas, Socialinės Globos Moterų Draugija, Kultūros Fondas, Studentų Sąjungos Skyrius, Akademis Skautų Sąjūdis ir kt. jau įsigijo po kelias dešimtis ar kelias akcijas. Akcijų platinimo vėjus tęsiamas iki Tautos šventės minėjimo (Rugsėjo 8-tos).

Spalio mėn 9 d. įvyks pirmasis Lietuvių Namų Akcininkų susirinkimas Parapijos salėje, tuoj po pamaldų. Šiame susirinkime bus sprendžiami galutiniai Namų išsigijimo ir valdymo klausimai bei renkami valdomieji organai.

Kad dalyvauti susirinkime ir balsavimuose, reikia būti Namų akcijų savininku. Kadangi nežinau, ar akcininkai perėmė visą tolimesnių Namų išsigijimo darbą, dar platins akcijas, ar ne, raginu visus neatidėliojant įsigyti akcijų, o pasirašiusius pasižadėjimus, kviečiu iki Tautos šventės minėjimo juos išpirkti, įmokant likusią dalį pinigų.

Tuo pačiu dar sykį pranešu Lietuvių Namų akcijų platintojų sąrašą. Jei platinytojai dėl kokių nors priežasčių Tamstų dar neaplanė prašau neatidėliojant užsukti pas artimiausią platintoją ir įsigyti akcijų, taip pat pasiinformuoti visais klausimais liečiančiais Lietuvių Namus.

1. V. Anulis, 9 Newton Cresc. Tomas-town.
2. V. Baltutis, 181 Page St. Middle Pk.
3. V. Bosikis, 36 Walpole St., Kew.
4. L. Barkus, 9. Earl St. Windsor.
5. D. Giedraitytė, 10 Elm. Grove, Armadale.
6. M. Gudelienė, 53 Hamilton St. Nth. Essendon.
7. J. Kalpokas, 68 William St. Balaclava.
8. K. Kazlauskas, 6 Collett St., Kensington.
9. D. Kochanauskienė, 40 Seves St., Altona.
10. A. Krausas, 5 Grandview Ave., Maribyrnong.
11. V. Lesniauskas, 35 Wilson St., Yarraville.
12. J. Meiliūnas, 15. Jacka St., West Preston.
13. A. Milvydas, 61 Creswick St., Footscray.
14. A. Mikaila, 42 Golf. Links Rd., Glenroy.
15. J. Petraitis, 30 Watt Ave., Pascoe Vale.
16. A. Prašmutas, 63 Yarra St., Abbotsford.
17. A. Pridotkas, 10 Masters St., Sth. Caulfield.
18. Z. Samuolis, 19 Hurtle St., Ascot

Vale.

19. D. Simankevičienė, 53 Elizabeth St., East Bentleigh.
20. J. Valys, 1 Moore St., South Yarra.
21. A. Viliūnas, 20 Albert St., Windsor.
22. B. Ziedas, 6 Neptune St., Richmond.
23. D. Žilinskienė, 13 Toolanga Rd., Alphington.

Alg. Žilinskas

Liet. Namų Įsig. K-to Pirmininkas

Sportas

SUDARYTA BENDRA VYTIES KLUBO VALDYBA

Kaip žinoma, Vyties sporto klubo nariai iki šiol nepajėgė išsirinkti bendros valdybos, todėl ALB Adelaidės apylinkės valdyba sušaukė visuotinį susirinkimą ir valdyba buvo išrinkta.

Visi naujos valdybos nariai buvo jau iš anksto davę sutikimus būti renkama, išskyrus E. Taparauską, kuris buvo pasiūlytas kandidatu susirinkimo metu.

Vyties sporto klubo susirinkimą atidarė ALB Adelaidės apyl. pirm. L. Martinkus, kuris susirinkimui ir pirmininkavo, o sekretoriavo taip pat Apyl. vald. narys sportininkų mėgiamas S. Povilaitis.

Pirm. p. L. Martinkus, iš patyrimo žinodamas, kad tušti ginčai nieko gera nežada, visai į juos nesileido ir susirinkimo pradžioje pasiūlė kandidatus į klubo valdybą.

P-nas Marmukonis, kuris buvo vienintelis kandidatas į klubo pirmininko pareigas, pasiūlytas ALB apylinkės valdybos pir-ko p. Martinkaus, buvo išrinktas vienbalsiai. Tenka pastebėti, kad p. Marmukonis yra vienas iš tų, kurie mėgsta dirbti, o ne savo gudriomis kalbomis žavėti sportininkus, kaip tai daro kai kurie mūsų gerbiamieji ponai, norėdami vadovauti, bet nieko nedirbti.

Toliau į valdybą buvo pasiūlyti šie kandidatai: B. Langevičius, inž. R. Garbaliuskas, S. Kelertaitė, S. Reivytis, A. Merūnas, B. Lukavičius, E. Danisevičius ir E. Taparauskas.

Susirinkimas dauguma balsų nutarė išrinkti į valdybą visus pastatytus kandidatus.

Revizijos komisija nebuvo renkama, o nutarta kviešti ALB Adelaidės apyl. revizijos komisiją, kuri tikrins klubo veiklą.

Manoma, kad būsimoji valdyba prašys visus sekusių pirmininkus pasilikti savo pareigose, o taip pat ir kitus narius, kurie daug darbo padarė nesant bendros valdybos.

Laikinas pareigomis pasiskirstymas
Marmukonis — pirm., S. Reivytis — vice-pirm., E. Danisevičius — ūkio reikalų vedėjas, S. Kelertaitė — moterų reikalų vedėja, B. Langevičius — sporto vadovas, R. Garbaliuskas — klubo sekretorius, B. Lukavičius — futbol sekretorius, E. Taparauskas — krepšinio ir orinio sekretorius, A. Merūnas — išdininkas.

F U T B O L A S

Vytis — Beograd 1 — 5

1955.VIII.27 — Vytis susitiko su antros divizijos geriausia komanda, kuri buvo dar pastiprinta keliais profesionalais žaidėjais.

Rungtinių pradžioje Vytiečiai įsimuša savižudį įvartį, kurį vėliau nors Corba ir išlygina, bet priešas greitai įmuša antrą, kuo ir baigiasi pirmas kėlinys.

Antram kėliny priešas visiškai užviešpatauja aikštėje ir įmuša dar tris įvartius.

Dėl šio pralaimėjimo Vytis iškrito iš Advertiser cup turnyro.

Jauniai Vytis — Budapest 5 — 4 (1—3)

1955.VIII.27 — Vyties jauniai šias rungtynes sužaidė labai gerai, nors pirmam kėliny ir trūko sekėms, bet užtat antram kėliny įrodė, kad verti laimėjimo.

Įvartius pelnė: Mansfelis 3, Ivanicki 1 ir Urmonas 1. Urmonas buvo geriausias žaidėjas aikštėje. Edas

TAUTIEČIAI!

Šiandien Vokietijoje likusių Maž. Lietuvos lietuvių padėtis darosi vis kaskart sunkesnė. Vokiečiams atgavus laisvę lietuvių išlaikymas tarp jaunimo reikalauja daug naujų pastangų ir lėšų.

Maž. Lietuvos Taryba deda daug pastangų išlaikyti savo laikraštį **Keleivį**, kuris be užjūriuose gyvenančių lietuvių paramos jokiu būdu negali išsilaikyti.

Maž. Lietuvos Bičiulių Draugijos Centro Valdyba Australijoje kviečia visus lietuvius labiau susirūpinti lietuviškojo pajūrio reikalais ir nežiūrint į pasaulėžiūrinis ar partinius skirtumus aktyviai jungtis į bendrą darbą.

Nepagailėkime keletos šilingų paremti Keleiviui ir atgaivinkime apmirusį M. L. Bičiulių Draugijos skyrių veiklą mūsų bendruomenės apylinkėse.

Visais reikalais rašyti adresu: Mr. Alb. Pocius, 155 Brunswick Rd., West Brunswick, Vic.

MLBD-jos Centro Valdyba

PADEKA

LAS Valdybai ir nariams piniginiai paramumais K. Binkio pjesės "Atžalynas" pastatymą, nuoširdžiai dėkojame.

ALT Mylėtojų Grupė

Lietuvis viengungis ieško kambario su visu išlaikymu Lietuvių šeimoje. Pranešti AL Redakcijai. Tel. LU5827.

Paieškau APONĄ BERNARDĄ, gyvenusį kaž kur Pietų Australijoje.

Rašyti Justinas SUMINAS, 74 Dermont St., South Oakleigh, Vic.

INFORMACIJOS

LIETUVIŲ KATALIKŲ SPAUDOS FONDO VAJUS

Pereitų metų gruodžio mėn. pabaigoje Melbourne įvykęs lietuvių katalikų kapelionų, katalikiškų organizacijų atstovų ir katalikų veikėjų suvažiavimas konstatavo būtiną reikalą lietuviams katalikams jungtis tamprion vienybės tikslu ugdyti ir palaikyti gyvus krikščioniškos doros principus kaip tautinės ir asmeninės tvirtybės garantiją. To tikslo nėra įmanoma atsiekti be savos katalikiškos spaudos. Dabartinė lietuviškoji spauda Australijoje, turėdama savų uždavinių, ir norėdama negalėti katalikiškų reikalų pilnumoj patenkinti. Todėl suvažiavimas įpareigojo Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdybą imtis greitų žygių suorganizuoti lietuvių visuomenei Australijoje perijodinį spausdintą katalikišką milties laikraštį.

Federacijos Valdyba, vykdydama suvažiavimo įpareigojimus, šiuo reikalu suinteresuotai ir pritariančiai visuomenei skelbia:

1. ALK Federacijos Valdyba nutarė pradėti leisti minėto pobūdžio laikraštį nuo ateinančių metų pradžios.
2. Įsigyti spausdinimo priemones.
3. Tam tikslui steigti KATALIKŲ SPAUDOS FONDA.

Federacijos Valdyba kreipiasi į visus lietuvių katalikų parapijų Kapelionus, katalikiškąsias organizacijas, katalikų veikėjus, paskirus lietuvius katalikus ir lietuvių visuomenės narius, suprantančius mūsų pastangų prasmę, energingai talkininkauti ir remti Katalikų Spaudos Fondo vąjį.

Aukas priiminės liet. kat. kapelionai ir Federacijos Valdybos įgaliotiniai jiems prisiūstais aukų lapais ar kvitarais.

Paštu aukas siūsti Federacijos Valdybos išdininkui šiuo adresu: Mr. Pranas Svambarys, 40 Quinn St., Heidelberg Vic. Išdininkui siunčiant — vardiniai, laikšelyje pažymėti: "Auka Kat. Spaudos Fondui". Pridėti taip pat savo tikslų adresą, kad išdininkas galėtų atsiųsti pakvitavimą. Siunčiant banko čekį, į jį įrašyti: "Lithuanian Catholic Federal Committee"

Tuoju po katalikų atstovų suvažiavimo kelias stambesnes aukas katalikiškam laikraščiui Federacijos Valdyba jau gavo. Tai duoda suprasti, kad šis Katalikų Spaudos Fondo vėjus bus sėkmingas ir Federacijos Valdybą įgalins įvykdyti katalikų suvažiavimo nutarimus.

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba

RAŠINIO KONKURSA MOKYKLoms

LKF Australijos Valdyba, norėdama paskatinti mokinius geriau mokytis gimtosios kalbos, skelbia rašinio konkurso savaitgalį mokyklų III grupės moksliviams. Tema: "VILNIAUS ĮKŪRIMO LEGENDA". Rašinius turi būti neturpnesnis kaip dviejų puslapių (sąsiuvinio), galimai taisyklingai ir planingai parašytas. Trims geriausiai parašiusiems moksliviams skiriamos premijos knygomis. Lietuvių kalbos mokytojai prašomi plačiau supažindinti mokinius su Vilniaus miesto įkūrimo legenda bei istorija. Rašinio autorius pasirašo slaptyvardžiu. Mokyklų Vedėjai prašomi atsiųsti konkurso rašinius viename voke, o kitame uždarame voke — autorių tikrąsias pavardes ir mokyklos pavadinimą iki š.m. lapkričio mėn. 15 d. Rašinio konkurso komisija yra šios sudėties: LKF Australijos Valdybos pirm. A. Vaicaitis, kun. J. Kungys ir LKF švietimo vadovas A. Krausas. Rašinius siūsti šiuo adresu: A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, W. 3., Vic.

AROS FONDO REIKALU

Pranešu rėmėjams ir visuomenei, kad G. Janulevičius, AROS Fondo valdytojas, išvykdamas Amerikon nesutvarkė reikalų su Rajono Vadovybe ir dėl nedrausmingumo yra sulaukęs dalyvauti Lietuvos Skautų Sąjungoje, kol nesutvarkys fondo reikalų. Jam yra užvesta byla Brolijos Garbės Teisme. G. Janulevičius išvykdamas paliko £106.15.2 1/2 to fondo pinigų kun. Pr. Vaseriui.

PLSS Australijos Rajono Vadas

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba š.m. rugsėjo 18 d. 5 val. p.p. šv. Juozapo bažnyčioje salėje šaukia Adelaidės Apylinkės Lietuvių Bendruomenės narių susirinkimą. Svarbiausiu dienotvarkės punktu bus Lietuviškų namų Adelaidėje išsigijimo reikalai. Kviečiame kuo skaitlingiau dalyvauti.

Apylinkės Valdyba

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniais skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A. Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia Publisher: J. Glušauskas Printed by National Press 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Telephone: LU5827

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJĖ

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie Hindmarsh
Port Lincoln Hindley Street
Port Adelaide Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas